

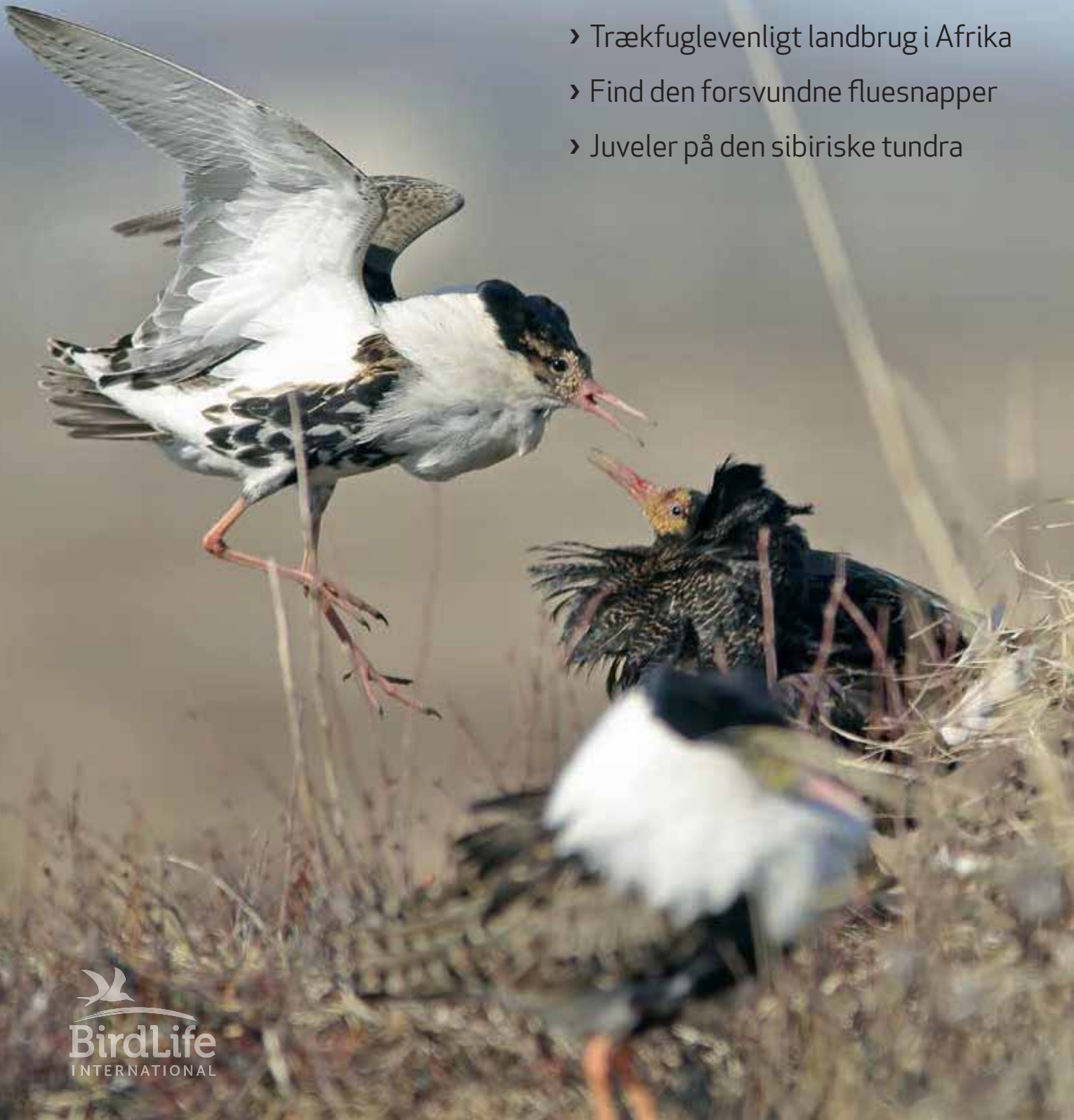
fugle & natur

2 | APRIL | 2016

Dansk Ornitologisk Forening

- › Vindere og tabere blandt ynglefugle
- › Trækfuglevenligt landbrug i Afrika
- › Find den forsvundne fluesnapper
- › Juveler på den sibiriske tundra

Egon Østergaard
Formand i DOF

Bliver Naturpakken varm luft?

Regeringen bebudede allerede ved sin tiltræden, at der efter en Landbrugspakke ville komme en Naturpakke, hvor man ville "prioritere indsatsen for at standse tilbagegangen i biodiversitet". Landbrugspakken er vedtaget af Folketinget efter et turbulent politisk forløb med et ministerskifte, hvor natur og miljø endelig kom på dagsordenen for en tid. Nu er der brug for at holde dette fokus, så vækst dagsordenen ikke igen tager fuldstændig over.

Naturpakken bør være lige så målrettet og handlingsorienteret mod en bedre og mere varieret natur som den landbrugspakke, erhvervet fik for at øge indtjeningen.

DOF har for længst sendt 20 forslag til regeringen, som vil kunne give Danmarks natur et tiltrængt løft i en Naturpakke. Grundlæggende handler det om en langsigtet strategi for at stoppe tabet af biodiversitet. Det skulle vi have gjort senest i 2010, og nu senest i 2020 med en påbegyndt implementering i 2015. Den forrige regerings Naturplan Danmark, der var en sådan strategi for biodiversitet, er nu skudt i sænk af regeringen og det snævre blå flertal. Derfor må vi forvente, at Naturpakken indeholder elementer, der kan gøre den til den nye strategi frem mod 2020.

Naturpakken og strategien bør i høj grad have fokus på tiltag, der har blivende karakter, da midlertidige løsninger og tilskudsordninger ofte ændres fra politisk side, og gevinsterne for naturen nulstilles. Det så vi med opdyrkningen af de mange braklagte arealer i 2008 og senest med ophævelse af randzonerne langs vandløb og søer i 2016. Hovedfokus for disse tiltag var ikke natur, og derfor fik vi heller ikke en blivende naturværdi.

Den kommende Naturpakke bør omfatte blivende udtagning af produktionsjord til vedvarende natur. Det kan fx være udlægning

af 50 pct. af statens skove til biodiversitetsskove, hvor tømmerproduktionen stoppes, og skoven får lov til at udvikle sig selv. Eller udlægning af naboarealer til skoven til fri udvikling, hvor forskellige træer indfinder sig af sig selv i stedet for styret og bekostelig træplantning.

En anden mulighed for en win-win situation er udtagning af dårlig landbrugsjord ved opkøb eller jordfordeling. Mange lavbundsarealer langs åer og fjorde er reelt urentable at dyrke og burde aldrig have været dyrket op. Her vil der med en målrettet efterfølgende naturpleje kunne skabes værdifulde naturområder.

Et tredje element i Naturpakken bør være flere midler til naturpleje i samarbejde med landmænd. De seneste år har vist, at midlerne fra EU via landdistriktsmidlerne er helt utilstrækkelige til at få plejet de eksisterende naturarealer. Der bør derfor tilføres statslige midler og laves klare aftaler med lodsejere, så disse tilskyndes økonomisk til at pleje de allervigtigste områder.

Regeringen har med en Naturpakke mulighed for at vise, at den ikke kun vil tilgodese landbrugets interesser, men at man også kerer sig om Danmarks naturlige kronjuveler i form af truede habitater og arter, og at man også vil understøtte den natur, der trods alt stadig er en smule af i agerlandet.

DOF har i april haft møde med miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen for at pointere, at Naturpakken bør indeholde reelle fremskridt for den danske natur, ellers bliver det bare varm luft.

Egon Østergaard
Egon Østergaard, Formand DOF

Forside

Brushanen er efterhånden en meget sjælden ynglefugl i Danmark, men vi kan opleve dem dansende under forårstrækket. Forsidebilledet er dog fra tundraen i Sibirien, hvor arten har sine vigtigste yngleområder. Brushanen er en af verdens talrigeste vadefuglearter med en bestand på over to mio. fugle. På siderne 28-31 viser Mads Syndergaard flere foto fra en ekspedition til Chukotka i det østlige Sibirien.

Udgivet af

Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark
Vesterbrogade 138-140 . 1620 København V
Tlf. 33 28 38 00 (mandag-torsdag 10-16, fredag 10-15)
Mail: dof@dof.dk

Redaktør (ansv.): Helge Røjle Christensen, Pilgårdsvej 4,
7742 Vesløs, tlf. 97 99 32 77 (aften), e-post: fugleognatur@dof.dk

Annoncer: Toke Nyborg . **Ture og Møder:** Mads Oddershede

Oplag: 17.000. **ISSN:** 01073729

Layout og tryk: Vivian Buch, www.graphicco.dk

Indhold

Op vinderen er...	3
Vindere og tabere blandt ynglefugle	4
Trækfuglevenligt landbrug i Afrika	7
Find en broget fluesnapper	10
Jubilæumsbog fra Fugleværnsfonden	13
Dyrke fugle – på øer og holme	16
Verdens første folkemøde om naturen	20
Rookie – fugle i børnehøjde	23
TV fra hejrekoloni	27
Juveler på den sibiriske tundra	28
Lokalsider, ture og møder	32 - 45

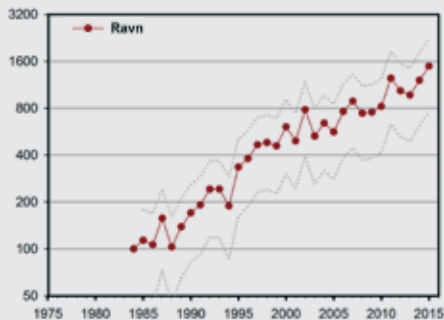
Og vinderen er...

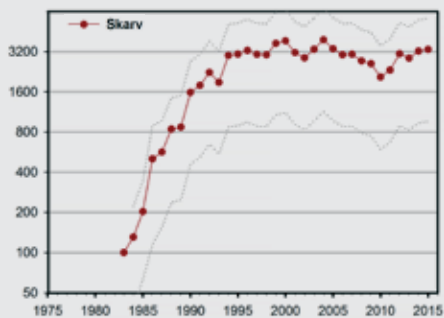
Ravnen er den fugleart, som er gået mest frem i Danmark de sidste 40 år. Odins kloge budbringere Hugin og Munin fra den nordiske mytologi har nydt godt af nutidens naturbeskyttelse og topper listen over vindere blandt danske ynglefugle. Det fremgår af Dansk Ornitologisk Forenings punkttællinger, som nu i fire årtier har fungeret som fingeren på pulsen af de danske fuglebestande.

På de følgende sider kan du læse, hvilke arter der følger efter ravnen på listen over vindere – men også hvilke arter, der topper listen over de sidste 40 års tabere blandt danske ynglefugle.

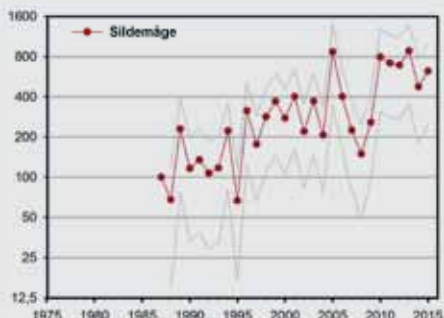
Foto: John Larsen

Ravn, gennemsnitlig fremgang pr. år 8,5 pct.

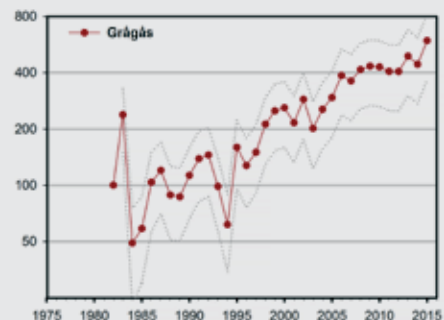
Skarv, gennemsnitlig fremgang pr. år 7,3 pct.

Sildemåge, gennemsnitlig fremgang pr. år 6,8

Stillits, gennemsnitlig fremgang pr. år 6,2

Grågås, gennemsnitlig fremgang pr. år 6,1 pct.

Vindere og tabere

blandt ynglefuglene

Af Thomas Vikstrøm og Malou Fenger.

Som vi også skrev om i årets første nummer af Fugle og Natur, begyndte DOF's punkttællingsprogram i vinteren 1975-76, og det fejrer derfor sit 40 års-jubilæum i år. Programmet er det eneste, som overvåger de almindelige fugles bestandsudvikling, og det sker koordineret med lignende programmer i resten af Europa.

I anledning af jubilæet præsenterer vi her to lister over de fem arter af ynglefugle, der har udvist den tydeligste fremgang henholdsvis tilbagegang.

Vinderne

Til venstre ses udviklingskurverne for de fem arter af ynglefugle i størst, langsigtet fremgang, nemlig ravn, skarv, sildemåge,

stillits og grågås. Bemærk, at kurverne ikke begynder samme år for hver art, men først det år, hvor der har været tilstrækkeligt med observationer til at udarbejde et bestandsindeks.

Af de nævnte arter er ravn, skarv og grågås også om vinteren i stor og langsigtet fremgang, hvilket er beskrevet i den første artikel om vinterfuglene. Som nævnt i artiklen har skarvens og ravnens fremgang baggrund i, at den voldsomme forfølgelse af begge arter ophørte omkring 1970. Ravnens fremgang begyndte efter 1967-jagtlovens forbud mod udlægning af giftæg med fosformos, og 1970 var det sidste år, hvor der blev skudt skarvunger på Vorsø, hvorefter arten efter nogle år med reducerede jagttider blev totalfredet

Ravnens fremgang begyndte i 1967, da der blev indført et forbud mod udlægning af gift. Foto: John Larsen.

Skarven blev totalfredet i 1980.

Foto: John Larsen.

i 1980. Fremgangen for grågås tilskrives som nævnt bl.a. generelt mildere vintre, vintergrønne marker og indskrænkning af jagtsæsonen.

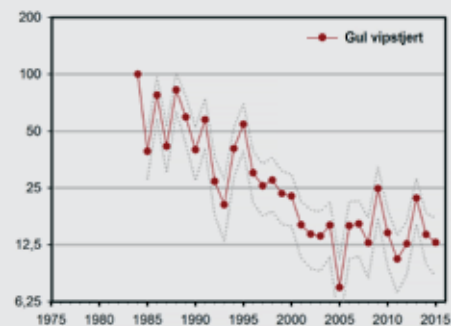
Sildemågens fremgang skyldes sandsynligvis, at arten er begyndt at brede sig indlands, hvor den tidligere kun yngede langs kysterne. Den store stigning i bestanden af stillits kendes der endnu ingen forklaring på. Arten har i de senere år været i fremgang i dele af Jylland, hvilket muligvis kan tilskrives braklægning. De sidste par år lader det dog til, at artens udvikling har stabiliseret sig.

Taberne

På denne side ses udviklingskurverne for de fem arter af ynglefugle i størst, langsigtet tilbagegang, nemlig gul vipstjert, stor præstekrave, digesvale, duehøg og bynkefugl. Bemærk igen, at kurverne ikke begynder samme år for hver art, men først det år, hvor der har været tilstrækkeligt med observationer til at udarbejde et bestandsindeks.

Siden gul vipstjert kom med i punkttællingerne, har den overordnet været i tilbagegang, og selvom den de sidste år har ligget på et stabilt niveau, er bestanden nu kun en fjerdedel af, hvad den var for 20-30 år siden. Tilbagegangen for både gul vipstjert og bynkefugl skyldes formentlig især opdyrkning, dræning og tilgroning af enge, men for begge arters og digesvalens vedkommende tillige ukendte forhold i vinterkvarteret i tropisk Afrika. De senere års stabilisering af bestanden af gul vipstjert kan nok tilskrives, at arten er begyndt at tilpasse sig nye bemærkelsesværdige ynglebiotoper som fx kornmarker, industrikvarterer og kunstige klitter!

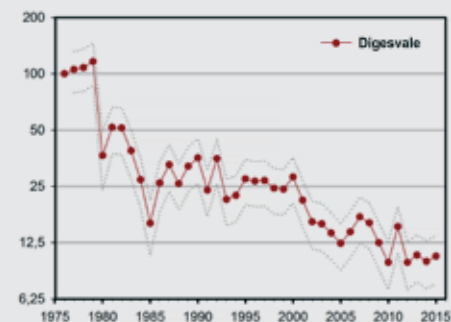
Stor præstekrave og digesvale har begge haft en kraftig tilbagegang i alle 40 år. Faldet i bestanden skyldes sandsynligvis især øget forstyrrelse ved kysterne, og for digesvalens vedkommende som nævnt forhold på trækruten og/eller i vinterkvarteret. Nedgangen i ynglebestanden af duehøge skyldes hovedsagelig fortsat ulovlig bekæmpelse omkring fasanopdræt.

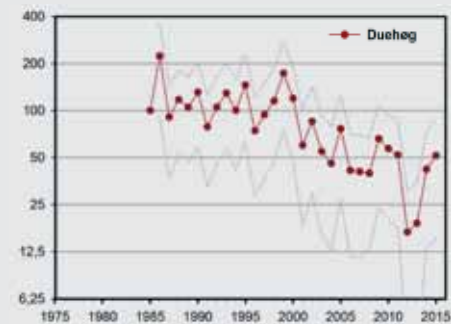
Gul vipstjert, gennemsnitlig tilbagegang pr. år -5,9 pct.

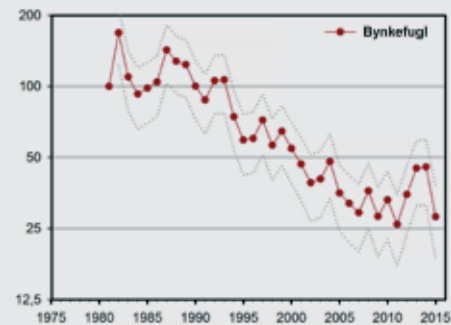
Stor præstekrave, gennemsnitlig tilbagegang pr. år -5,4 pct.

Digesvale, gennemsnitlig tilbagegang pr. år -5,0 pct.

Duehøg, gennemsnitlig tilbagegang pr. år -5,0 pct.

Bynkefugl, gennemsnitlig tilbagegang pr. år -4,8 pct.

Digesvalen er en ud af tre Afrika-trækfugle blandt de fem arter i bunden. Foto: Johanna Hartmann.

Afslutningsvis skal der her lyde den allerstørste tak til de mange frivillige punkttællere, uden hvis utrættelige indsats resultater som disse aldrig ville være opnået. Fra projektets side er vi altid glade for at byde velkommen til nye deltagere i projektet, som det er ganske let at være med i, blot man har et grundlæggende kendskab til de danske fugle.

Malou Fenger og Thomas Vikstrøm er biologer i DOF, Thomas er også organisatorisk leder af Punkttællingsprogrammet.

Gul vipstjert har de senere år tilpasset sig nye ynglebiotoper, og det har bremset tilbagegangen.
Foto: Ulrik Bruun.

Der opmåles træer i typiske savanne-omgivelser i ca. 35 graders varme.

Broget fluesnapper i Ghana. Arten er gået meget tilbage i Danmark (læs også side 10-11), men den er stadig blandt de hyppigste nordeuropæiske vintergæster i Ghana. Den optrådte i en ret bred række af biotoper, i modsætning til løvsanger, der overvejende blev registreret ved akacietræer.

Af Helge Røjle Christensen, foto: Klaus Malling Olsen.

DOF's plan i Afrika:

Trækfuglevenligt landbrug

*Målet er en manual i bæredygtigt skovlandbrug
til gavn for trækfuglene.*

Vi opfatter dem som hjemlige danske fugle – og vi glæder os hvert forår, når de vender tilbage fra Afrika.

Når den brogede fluesnapper pludselig sidder i æbletræet mellem svulmende blomsterknopper, når vi første gang hører løvsangerens melodiske strofe i mol, eller når vi ser de gule vipstjerner flokkes på grønne græsmarker.

Nogen af os fejrer "årsarter" næsten, som vi fejrer nye arter. De har en særlig værdi i forhold til de arter, som vi ser året rundt. Men faktisk tilbringer mange af vores trækfugle længere tid i Afrika, end de gør herhjemme. Det var intet problem dengang, da Afrika var tyndt befolket med enorme uberørte naturområder. Men i dag er naturen ikke mindst i Vestafrika hårdt presset af befolkningstilvæksten, fattigdommen og den følgende overudnyttelse af landskabet.

Både danske og udenlandske undersøgelser har se senere år vist alvorlige tilbagegange for mange af de fuglearter, som overvintrer i Vestafrika. Mens der generelt er fremgang eller stabilitet for de fleste standfugle og for de arter, som overvintrer i Sydeuropa eller det østlige Afrika. Skal vi beskytte "vores" trækfugle, så kan vi ikke nøjes med at gøre det herhjemme. Moderne europæisk fuglebeskyttelse foregår også i Afrika.

Arbejdet gav naturligvis også oplevelser med flotte afrikanske fugle: Her er det en savanne-ellekrage.

På feltarbejde i Ghana

Dansk Ornitologisk Forening er en stærkt engageret partner i BirdLife International, som arbejder med fuglebeskyttelse

overalt i Verden. Men DOF har også i flere år haft sit eget trækfugle-projekt i Vestafrika, med særligt fokus på Ghana. I februar måned her i 2016 var de to felt-

ornitologer Lars Smith og Klaus Malling Olsen i Ghana for at undersøge, hvilke træer og landskaber, som er vigtige for de europæiske trækfugle.

”En del af arbejdet går ud på at vandre i lange lige transekter gennem landskabet, hvor vi registrerer de forskellige træarter og træernes højde. Samtidig noterer vi os, hvor i landskabet de forskellige fuglearter fouragerer. Løvsangerne foretrækker tilsyneladende de store akacietræer, mens broget fluesnapper findes mere spredt i bevoksningen”, fortæller Klaus Malling Olsen.

Undersøgelserne foregik i år i to områder i det nordlige Ghana. Dels i et område med tør savanneskov, der nu hastigt forsvinder. Dels i det allernordligste Ghana, hvor den naturlige vegetation er åben savanne, men hvor opstemmede søer muliggør kunstvanding i et større område.

”Her var der faldet pænt med regn i denne vinter, så der var vand i de opstemmede søer. Her oprettede vi også transekter og registrerede mange rastende gule vipstjerter og en del vadefugle som hvidklire, mudderklire og svaleklire”, siger Klaus Malling Olsen.

Træerne forsvinder

Der er nationalparker og beskyttede naturområder i Ghana, hvor dyrelivet er forholdsvis intakt. Men de fleste steder er landskabet tæt befolket og præget af landbrug og skovhugst, ikke mindst til brænde.

Vores arbejde blev nysgerrigt fulgt af de lokale børn. Her er Lars Smith i felten sammen med den ghanesiske ornitolog David Daramani.

Rødstrubet biæder er lokalt almindelig i Ghanas mellemste dele.

En anden europæisk vintergæst er spottesanger. Den blev især fundet i tæt bevoksning i mere fugtige områder.

"Der forsvinder desværre alt for mange af de store træer, som er vigtige for trækfuglene", siger Lars Smith. "Men det går også ud over de lokale bønder selv, fordi de større træer giver skygge og holder på fugtigheden i landskabet. Akacietræerne kan også fiksere kvælstof fra luften lige som bælgplanter og dermed forbedre høstudbyttet. Derfor gavner det på flere måder landbruget, hvis man lader de større træer stå", siger han.

"Det er helt klart langs med floderne, at der er flest fugle, både trækfugle og de lokale arter. Et sted gik vi langs med floden ret tæt på en by, da der pludselig lettede en pel's fiskeugle, som næsten er på størrelse med en stor hornugle. Det

var en positiv oplevelse, at der trods alt er plads til nogle af de store fugle, selvom landskabet er tæt befolket", siger Klaus Malling Olsen.

Men en ting er de problemer, som de lokale bønder skaber for sig selv og naturen ved at fælde træerne og overudnytte landskabet. Det kan gå endnu værre.

"Der er donorer og selskaber, som har helt misforståede planer om at rydde større områder til sojadyrkning i Ghana. Det kan måske godt lade sig gøre nogle få sæsoner, men jorden vil blive udpint, og der er ikke vand nok til tilstrækkelig kunstvanding. Så det vil være en meget uheldig udvikling for de europæiske trækfugles vinterkvarterer", siger Lars Smith.

Manual på vej

Det er DOF's plan, at feltarbejdet i Ghana skal skabe det faglige grundlag for en egentlig manual for bæredygtigt skovlandbrug i hele regionen. En manual i trækfuglevenligt landbrug, kunne man kalde det. "Vi vil nu søge fonde for at få finansieret det fortsatte arbejde. Manualen skal være tilgængelig på internettet og have så høj standard, at den vil anvendes både af lokale myndigheder og landbrugsorganisationer og de internationale hjælpeorganisationer, som arbejder med bæredygtig udvikling i Afrika. Vi håber, at manualen er klar til at blive distribueret på nettet i 2018", siger Jon Fjeldsø, formand for Internationalt Udvalg i DOF.

KORT NYT

Aage V. hjælper isfugl i Stillehavet

Mangaiaisfuglen er en smuk og sjælden isfugl, som kun lever på Mangaia i øgruppen Cook Islands i det sydlige Stillehav.

Der er færre end 500 fugle tilbage, og det gør selvsagt arten udsat, hvis en ødelæggende orkan eller brand rammer Mangaia. Men isfuglen er også truet af invasive arter som rotter, katte og den indførte stær maina, der konkurrerer med isfuglen om føden.

Nu har BirdLife International startet et projekt på Mangaia i samarbejde med den lokale partner Te-Ipuk-area-Society. Målet er at sikre overlevelse for isfuglen, som på det lokale sprog hedder Tanga'eo – en efterligning af fuglens karakteristiske stemme.

Projektet går blandt andet ud på at genoprette artens naturlige levesteder og oplyse den lokale befolkning om isfuglen. Det hele er finansieret af Aage V. Jensen

Charity Foundation, som siden 2004 har udviklet sig til den største sponsor på verdensplan for BirdLife International, altså verdens største fuglesponsor med støtte til projekter i omkring 50 lande.

Godt nyt for truet skestork

Hele verdens bestand af den truede lille skestork, Black-faced Spoonbill, tælles hver vinter i det østlige Asien. 200 frivillige deltog i årets tælling i januar, og de nåede op på en total på 3.356 fugle. Det er en fremgang på 2,6 procent i forhold til året før, og det højeste antal lille skestork, der er talt i nyere tid. Fremgangen forklares med bedre beskyttelse af både ynglepladser i Korea og overvintringssteder i Taiwan og Hong Kong.

Læs flere internationale fuglenyheder på www.birdlife.org

Broget Fluesnapper lige mens den snapper. Foto: John Larsen.

Af Thomas Vikstrøm

Find en fluesnapper

Tredje sæson i Atlas III er i gang

Ynglesæsonen 2016 er atlasprojektets tredje og næstsidste sæson. Denne ynglesæson er uhyre vigtig for at få afsluttet det grundlæggende atlasarbejde i så mange kvadrater som muligt. Derefter kan fjerde og sidste sæson, 2017, reserveres til hovedsagelig at "rydde op", hvor det er nødvendigt, fx på steder med uforklarlige huller i almindelige arters udbredelse. Husk, at DOF gerne vil have alle med et grundlæggende fuglekendskab til at bidrage til atlasprojektet, og det er nemt at gøre. Du behøver fx ikke tage ansvar for et kvadrat for at bidrage – hvis du ikke har lyst eller tid til at dække et kvadrat

Næsten 500 TimeTælleTure

I den netop overståede vintersæson blev der gået 492 TimeTælleTure!

Det er et særdeles flot resultat og langt over det forventede – tak for det til alle de aktive atlas-deltagere! Inkl. den første vinters ture er der allerede udført 999 vinter-TimeTælleTure, hvilket er hele 58 % af de planlagte ture! Af TimeTælleTure i den tidlige ynglesæson (1/4-12/5) er der udført 610 (35 %), og af ture i den sene ynglesæson (13/5-22/6) er der udført 694 (40 %). Når vi efter de to næste sæsoner er nået op på mindst 80 % af de planlagte ture, har vi nået projektets mål. TimeTælleTurene bruges til at beregne estimater på det totale antal individer af landets almindelige fugle, hvilket hermed sker for første gang nogensinde.

Hjælp Atlas i hele Europa

Mens det fint kan lade sig gøre at lave Atlas-projekter i et land som Danmark med mange kyndige naturinteresserede på et forholdsvis lille areal, så giver det helt andre udfordringer i andre dele af Europa.

EBCC, European Bird Census Council, er i gang med det andet fælles-europæiske Atlas-projekt, kaldet European Breeding Bird Atlas, EBBA 2. Her registreres ynglefuglene i 50 x 50 kilometer kvadrater i modsætning til 5 x 5 kilometer herhjemme. Der er endnu to sæsoner tilbage i det europæiske Atlas-projekt, og der er hårdt brug for hjælp fra frivillige observatører, især i Østeuropa, Balkan, Tyrkiet og landene omkring Kaukasus.

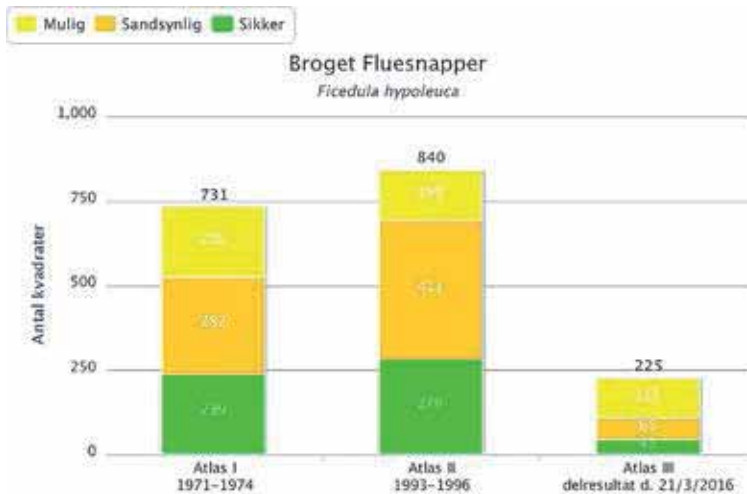
Hvis du skal på ferie eller fugletur til de områder, så kan dine observationer være til stor gavn for projektet. Læs nærmere på www.ebba2.info

fuldt ud, vil vi opfordre dig til i hvert fald at indtaste de ynglefugle, du ser og hører omkring din bopæl, og hvor du ellers færdes til daglig.

Mange steder i landet vil dette sagtens kunne bidrage væsentligt til en bedre atlasdækning. Derudover er alle meget velkomne til at levere alle former for 'turistobservationer', dvs. observationer af ynglefugle, som man gør, når man alligevel er på besøg i en anden del af landet for at se på fugle eller i andre sammenhænge. I enkelte lokalafdelinger er det faktisk hovedparten af atlas-indtastningerne, der er gjort af udenbys observatører, og det er vi selvfølgelig yderst taknemmelige for. Du indtaster ynglefugle i atlas på www.dofbasen.dk/atlas/.

Hvad med broget fluesnapper?

Et kig på grafen ovenfor viser tydeligt, at der indtil nu er registreret meget færre brogede fluesnapper i Atlas III end i de tidligere atlasser. Også DOF's punkttællinger viser en betydelig tilbagegang, så

Grafen viser i hvor mange kvadrater broget fluesnapper foreløbig er registreret i forhold til de to tidligere atlasprojekter.

ledes at artens danske bestand nu er nede på omkring 40 % af niveauet i 1980'erne. En lignende udvikling er kendt for mange andre arter af langdistancetrækfugle, men der er også undtagelser fra det generelle billede, ikke mindst rødstjert. Rødstjert er kendt for i høj grad at dele ynglebiotop med broget fluesnapper, så kig og lyt ekstra godt efter broget fluesnapper, ikke mindst i områder med rødstjert. Forhold på trækket og i vinterkvarteret i Afrika har formentlig stor betydning for broget fluesnapper (læs også artiklen side 7-9). Men en anden teori er, at den taber til især musvitten i konkurrencen om redehuller. Den stærkt stigende vinterfodring af småfugle gavner mange musvitter, der om foråret er i god foderstand efter vinteren

og fit for fight, når fluesnapperne kommer udmattede hjem efter en lang flyvetur fra tropisk Afrika.

Fluesnapperne taber derfor som oftest kampen om redehullet til musvitten. Men selv hvis fluesnapperen ikke kommer længere end at hævde territorium eller samle redemateriale, gælder den dog som sandsynligt ynglende i atlas, og sådanne vil vi også gerne have mange flere af tastet i atlasbasen. Så hold også øje med havernes redekasser og se efter, om musvitterne nu også er alene om at interessere sig for dem.

Thomas Vikstrøm er biolog og organisatorisk leder af Atlas III

Vil du med på atlaslejr?

En uge i fuglenes tegn, men også med socialt samvær.

Årets atlaslejr afholdes den 6.-12. juni på Lolland på Naturskolen ved Maribo Sønderø. Er du fuglekigger og har lyst til at bruge det meste af dagen i felten, bør du tage med på årets atlaslejr! Lejrens formål er at øge dækningen af kvadrater i Atlas III. Derfor vil DOF gerne invitere dig til en uges gratis fugleregistrering - inklusiv overnatning og forplejning.

For at kunne deltage i atlaslejren forventes det, at du har et grundlæggende kendskab til Danmarks ynglefugle og vil bruge det meste af dagen i felten. Der er plads til 24 deltagere, og overnatningen finder sted i firesengsværelser (med hver to etagesenge) og et enkelt toensengsværelse (med én etageseng). Tilmelding til lejren sker ved at skrive til michael.fink@dof.dk. Tildelingen af pladser sker efter først til mølle-princippet med den vigtige tilføjelse, at deltagere i flere dage prioriteres over deltagere i færre dage.

Sådan STØTTER du skovopkøb i ECUADOR

REG 4180
KONTO 4180634932

Husk at mærke indbetalingen “*skovopkøb i Ecuador*”

 ECUADOR

KØB SKOVI ECUADOR

”

VIDSTE DU?
80%
af landjordens
biodiversitet
findes i skov!

Genvækst af ødelagt tropeskov er et af de bedste redskaber mod klimaændringer. Derfor opkøber DOF delvist ødelagt skov, som får lov at vokse op igen. Til gavn for både klimaet og sjældne fuglearter...

Af Jan Skriver

Fugleværn i fremtiden

En god udsigt. Ole Larsen fra Fugleværnsfondens lokale arbejdsgruppe holder pause på reservatet Nyjord Enge. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Vandrikse. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Fugleværnsfondens fejrer 50 års jubilæum i år. I den anledning udkommer en jubilæumsbog, skrevet af naturjournalist Jan Skriver og illustreret med fotos fra dygtige naturfotografer. Vi bringer her et udvalgt kapitel om Fugleværnsfondens fremtid.

En af de frivillige i Fugleværnsfondens blev engang spurgt: Hvorfor bruger du i grunden al din fritid på at pleje naturen i "dit reservat"?

Svaret lød:

"Man kan ikke redde hele verden, men man kan værne om en lille flig af den".

Svaret rummer essensen af Fugleværns-

fondens formål, og det repræsenterer fundamentet i det frivillige korps af fuglevenner.

I jubilæumsåret ejer og driver fonden 21 reservater, der har et samlet areal som et middelstort dansk gods. Reservaterne er en flig af Danmark, men det er en flig, der er rig på fugle og natur.

"Vi gør noget ekstra på naturområdet, ligesom de humanitære organisationer gør på deres felter. Det offentlige magter ikke opgaven at beskytte fugle og natur effektivt og ansvarligt. Derfor tager vi som privat fond og enkeltpersoner ansvar for beskyttelsen og skaber fristeder i vores reservater. Vi har en pragmatisk

Ung havørn.
Foto: Allan Gudio Nielsen.

tilgang til opgaven, hvor vi forsøger at skabe en bedre forståelse mellem borgere og naturvenner og mellem landmænd og fuglefolk. Samtidig arbejder vi på at styrke friluftslivet, men vi glemmer aldrig, at vi er fuglenes ambassadører”, siger Martin Iversen, der er formand for Fugleværnsfonden.

Store udfordringer i landbruget

Fremtiden tegner til at blive rig på opgaver for alle ambassadører i det fri, for naturen er trængt i ekstrem grad i det intensivt dyrkede landbrugsland.

”Der er behov for markante strukturændringer i det åbne land. Vi skal skubbe udviklingen væk fra de kæmpemæssige industrilandbrug”, siger Martin Iversen. ”Landbruget bestyrer knap to tredjedele af Danmarks areal. Men erhvervet lider under enorme investeringsbehov og voldsomme gældsbyrder. Det medfører blandt andet, at naturen bliver presset og voldsomt forarmet. I stedet bør udviklingen ledes i retning af nye mindre landbrug, der bliver drevet bæredygtigt og naturvenligt. Det vil styrke naturrigdommen og

Sortklire i overgangsdragt i selskab med grågæs.
Foto: Allan Gudio Nielsen.

biodiversiteten”, siger fondens formand. ”Landbruget skal justere erhvervets renlyvede industrielle tanke om masseproduktion og i stedet øge landbrugernes følelse af ansvar for naturforvaltning. I dag er det ren nonsens at snakke om forvaltning af natur på den danske produktionsjord, for der er ikke længere noget natur af værdi at forvalte”, siger Martin Iversen.

Flere husdyr ude i det fri

Flere projekter med skovrejsning og udlægning af våde områder, naturlige enge, overdrev og heder står højt på Fugleværnsfondens ønskeseddel. Men også projekter, der kombinerer flere formål, er velkomne. Med afsæt i klimatilpasning kan der for eksempel skabes ny natur og større artsrigdom.

”Fra politisk hold bør der stilles krav om naturplaner på alle landejendomme over en vis størrelse. Som det rige samfund, vi er, bør vi kræve, at en vis procentdel af produktionsjorden bliver dyrket ekstensivt af hensyn til natur og miljø. Danmarks natur hungrer efter små oaser i det åbne land. Biotoper som levende hegn, lunde, sten-

dynger, vandhuller og brakarealer er stort set forsvundet overalt. Det har i mange år været alt for let at svække eller ligefrem annullere beskyttelsen af Danmarks lille natur”, siger Martin Iversen. Græssende dyr udfører en stor del af plejen i Fugleværnsfondens reservater, og det er alment kendt, at store pattedyr, også husdyr, øger biodiversiteten. Men generelt er Danmark blevet fattigt på husdyr i det fri. Det bør ændres.

”Dyrehold skal være et udeerhverv og ikke en indendørs syssel. Vi trænger til at få dyrene ud på markerne og tilbage i landskabet igen. Økonomien er i reglen den mest effektive styringsmekanisme. Fugleværnsfonden betaler således landbrugere for at sætte deres dyr på græs på fondens arealer. Det kan myndigheder og politikere lade sig inspirere af”, siger Martin Iversen.

Målet er 25-30 reservater

De næste årtier må der meget gerne blive flere områder at afgræsse i fuglenes og naturens tjeneste. Fugleværnsfonden håber at kunne øge antallet af reservater. ”Hvis jeg skal lege spåmand med udsigt til

Fugleværnsfondens formand Martin Iversen ser ud i fremtiden, her sammen med fondens direktør Kristian Dammand Nielsen (th.). Foto: Helge Røjle Christensen.

2050, håber jeg, at vi ejer og driver 25-30 reservater og har fordoblet vores samlede areal til over 2.000 hektar. Måske udvider vi vores eksisterende reservater og giver dem mere landskabelig volumen”, siger Martin Iversen.

”Det er Fugleværnsfondens mål at være blandt de tre førende naturfonde i Danmark. Fugle fylder mere og mere i flere og flere menneskers bevidsthed, og vi tror, at den voksende interesse vil smitte af på lysten til at yde økonomiske bidrag. Vi er afhængige af arv og gaver. Vi satses også på at indgå flere partnerskaber, hvor Fugleværnsfonden driver naturområder, der er ejet af andre. Det kunne for eksempel være Den danske Naturfond, andre fonde, private firmaer eller kommuner”, siger formanden for Fugleværnsfonden med kikkerten rettet mod de kommende opgaver.

Fugleværnsfondens jubilæumsbog udkommer i juni og kan forudbestilles ved at maile til fvf@dof.dk. Teksten er som nævnt af Jan Skriver, suppleret med essays af Søren Ryge Petersen og illustreret med fotos af dygtige naturfotografer. Bogen er på ca. 200 sider og prisen er 195 kroner, dog 175 kroner ved forudbestilling.

Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af DOF. Du kan læse mere om fondens jubilæumsaktiviteter i år på www.fuglevaernsfonden.dk

Strandskaden her flyttede ind på en ny ø i Bøjden Nor, nærmest fra dag 1. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Fugleværnsfondens Søren Ring fortsætter her serien om fuglerigtig pleje og naturforvaltning i forskellige naturtyper – denne gang om småøer og holme.

Sådan dyrker vi fugle

– på øer og holme

Danmark er et ørige, siger man jo. Danmarks utroligt lange kystlinje på ca. 8.750 km skyldes netop, at landet netop rummer så mange øer, småøer og holme. Godt halvdelen af Danmarks areal udgøres faktisk af øer. Fra de knapt 80 beboede øer og de 443 navngivne øer til de i alt cirka

1419 øer, småøer og holme, som er større end 100 kvadratmeter. Dertil kommer så alle de endnu mindre holme, som der ikke er nationalt overblik over eller bare et gæt på antallet af. Men vi kender alle til dem hist og pist på vores foretrukne lokaliteter. Småøer og holme er trods deres lidenhed særligt vigtige for en række jordrugende

fugle. Her kan de søge sikkerhed for en række pattedyr, som ellers forringer deres ynglesucces. Og her forstyrres de i mindre grad af os og vores hunde og katte. Godt hver tredje danske beboede ø er i dag brofast eller har en dæmning til fastlandet. For Fugleværnsfondens reservater er 14 ud af 21 reservater beliggende på i dag

Nørreballe Nor på Langeland med Fugleværnsfondens kunstige yngløer. Foto: Jan Kofoed Winther.

Naturpleje på øerne i Nørreballe Nor. Formålet er at undgå, at øerne gror til i græs og høje urter. Foto: Marie-Louise Olsen.

landfaste øer, fem reservater ligger på den jyske halvø, og så der de to egentlige ø-reservater Ægholm nord for Møn og Roholm i Odense Fjord. Brofasthed har den uheldige sideeffekt for den jordrugende del af fuglelivet, at det letter adgangen for pattedyr. Derudover er mange småøer og holme også ved afvanding og inddæmning gjort landfaste med hinanden og siden med større øer. Derfor har ræve, rotter, mårhund og mink fået større udbredelse til øerne. F.eks. bestod Saksfjed-Hyllekrog før inddæmningen i 1878 af mindst 14 øer og holme og en langt mere indskåret og bugtet kyst end de lange lige stræk i dag. Og den lille ø Siø imellem Tåsinge og Langeland bestod tidligere af fire småøer og holme; Sidø, Skovø, Store og Lille Fugleø. Hele Siø-komplekset har i dag forbindelse til både Langeland og Fyn over Tåsinge. Siden vi kom ind i fritidssamfundet, bruger flere mennesker mere tid ved kysterne og i naturen i det hele taget. Vi dyrker flere

forskellige fritidsaktiviteter end før, f.eks. windsurfing, havkajak eller kitebuggy. I dag har hvert fjerde hjem hund, og vi har ca. 1,3 mio. katte i vores landskab. Vi kommer generelt mere og længere ud i naturen, omend mange af vores børn desværre kommer der stadig mindre. Alt i alt giver det flere gode naturoplevelser, men også mange flere forstyrrelser af de jordrugende fugle ved kysterne og på øerne. Den samlede effekt af ovennævnte betydeligt, at de tilbageværende ikke-brofaste og rovpattedyr-frie småøer og holme er blevet så meget desto vigtigere for flere jordrugende fugles ynglesucces.

Fugleværnsfondens øer

Derfor har Fugleværnsfonden også - og med stor succes - i de sidste 12 år fået sig ni nye holme; også kaldet fugleøer eller yngløer. Det er indtil videre blevet til fire i Nørreballe Nor, to i Bøjden Nor, en i Bremsbøl Sø og senest to i Saksfjed Inddæmningen. Dertil har fondens reser-

vater en række naturlige holme og har "arvet" kunstige holme. De er opstået som rester efter tørvegravning som i Olsens Sø i Vaserne og i Sølsted Mose og efter rølgravning i Tryggelev Nor. Andre småøer og holme er forsvundet som selvstændige øer. Hyllekrog var en selvstændig ø, adskilt fra Lolland indtil 1951, hvor løbet imellem Saksfjed Inddæmning og Hyllekrog sandede til ved en storm, og Hyllekrogs ca. 75 ha har siden været en halvø på Lolland. Det var sikkert til stor glæde for fyrmesteren og familien på fyret på Hyllekrog, men landfastheden har givet været til stor skade for øens fugleliv, hvor indsamling og salg af hundredevis af mågeæg tidligere udgjorde en væsentlig indkomst til Lungholm Gods. Der er også andre holme som de rørskovsdækkede eller skovbevoksede holme i søer. I Gulstav Mose har vi en af sjældenhederne, nemlig et tyvetal små holme dækket med Hvas avneknippe, en op til 3 meter høj kraftig, skarp krads, men sjældent halvgræs (siv). Her og i dele af

rørskoven langs randen af mosen finder bl.a. rørdrummen ro nok til at yngle. Her er vi i gang med, i EU LIFE projektet "Rare Nature", at forynge rydninger. Det skal sikre, at den sjældne mosetype med hvas avneknippe forynger sig og forøges lidt i areal på bekostning af noget af den rørskov, som er vokset ind siden midten af 1990'erne. En svær balancegang imellem forskellige naturhensyn.

Ægholm – ændringer over tid

Det er naturligt i de fleste kystnære reser- vater, at kystens jordrugende fugle tager både naturlige og menneskeskabte holme i besiddelse. På den langstrakte meget smalle revle Ægholm udfør Nyord og det nordlige Møn, er fuglelivet blevet fulgt tæt og grundigt i snart tre årtier.

I en årrække i 1990'erne rummede Ægholm en større bestand på 3-400 par sølvmåger, 150-200 par ynglende eder- fugle og 25-65 par knopsvaner, lidt svart- bag, tidvist et fåtal klyder, havterner, stormmåger m.fl. I 1999 indvandrede skarven til Ægholm, og skarvkolonien

er vokset hurtigt til nu omkring 6-700 par. Skarverne har fysisk taget en del af pladsen, så de senere år er først sølvmåge og knopsvane, og siden ederfugl gået en del tilbage som ynglefugle.

Yngleplads-konkurrence er dog næppe hele forklaringen. Flere havørne og vandrefalke ses rigtig ofte over Ægholm, og i havet omkring reservatet er den invasive fiskeart, sortmundet kutling, eksploderet i antal, og fjordrejerne er de- cimeret markant. Dette har måske ændret fødegrundlaget til fordel for skarven. Der er desværre også beretninger om, at flere sejlene tager ophold på Ægholm i yngle- tiden, og det kan være ødelæggende for megen ynglesucces. Forbudsskiltene imod landgang på øen bliver tilsyneladende i stigende grad ignoreret.

Væk med rovdyr og urter

Når Fugleværnsfonden "dyrker fugle" på vores øer og holme, så forsøger vi i virkeligheden at gøre så lidt som muligt, men dog det nødvendige. Vi holder dem minkfri, og i nogle af reservaterne er der

også jagt og regulering af ræv. Som f.eks. på Nyord og Hyllekrog, hvor vi forvalter ud fra, at områderne naturligt er ræve- og minkfri øer.

Vi holder sine steder nogle holme og fug- leøer åbne med lav vegetation ved at rydde højt græs og urter. Det sker f.eks. ved slåning med års mellemrum på en holm i Olsens Sø i Vaserne og årligt på fugleøerne i Nørreballe Nor.

Her er fugleøerne, af økonomisk nød- vendighed, lavet med lokal jord fra den gamle opdyrkede søbund. Derfor er jor- den mere næringsrig, end vi kunne ønske os. Det løses så ved, at jorden hvert år udpines på fugleøerne i Nørreballe Nor ved høslæt. Arbejdet udføres af nogle af de frivillige i Fugleværnsfondens Lange- landsgruppe, selv sagt efter yngletiden, og inden efterårstrækket. De friske folk drager over i en lille gummibåd og høster, slår, samler og vender siden tilbage og afbrænder det nu tørrede "hø", der væl- ter op hvert år.

Det giver resultater. Her yngler nu hæ- temåger (ca. 300-350 ynglepar), et tyvetal

Skarvkoloni på Ægholm. Skarverne har de senere år indtaget en større del af holmen og har dermed taget pladsen fra andre fuglearter. Foto: Allan Gudio Nielsen.

terner (fjord- og dværg), ligeså mange klyder og viber, dertil et mindre antal ynglear af strandskader, stormmåger, lille og stor præstekrave. Alle arter, som næppe ville have ynglesucces, hvis de alene skulle have fristet ynglesæsonen på selve kysten af noret, dvs. på øen Langeland.

En tilsvarende og nyere erfaring har vi fra de to nyere (og mere næringsfattige) fugleøer i Bøjden Nor. Her har vi oplevet, at der på den ene af øerne efter blot fire sæsoner yngler knapt 40 par ynglende hættemåger, 3-5 par havterner, 1-3 par klyder og 1-2 par strandskader.

Vi monitorer også vandstanden i nor med fugleøer i Bøjden Nor, Nørreballe Nor og Tryggelev Nor, og ligeledes vandstanden i søen i Saksfjed Inddæmningen. Her har vi erfaret, at selv marginale vandstandsændringer koster på især klydernes ynglesucces.

De fleste steder lader vi holmene være i fred, og lader naturen bestemme, hvad der sker. Et eksempel er Ægholm. I andre reservater som Gundsømagle Sø og Tryggelev Nor har rørskovene fået lov at

tage over på tidligere rørhøstede holme. Her kan vandrikse, rørdrum og andre af rørskovens fugle så også have ekstra fred for fx ræve, som der er mange af i de to reservater.

Fugletårne ved øer og holme

I flere af reservaterne ligger tårne og skjul og fugleøer og holme så behændigt nær hinanden, at det her er særligt nemt og oplagt at opleve de jordrugende eng-, vade- og kystfugles på klods hold. Så kom selv og se. Oplev f.eks. hættemåger, havterner, strandskader og klyders fælles luftforsvar – når en musvåge eller rørhøg forsøger sig som æg- eller ungerøver på yngleøen klods op af Bjergandeskjulet ved Bøjden Nor.

Søren Ring er biolog i Fugleværnsfonden og står for naturforvaltning og overvågning på fondens reservater. Tidligere artikler i serien om at "dyrke fugle" er bragt i Fugle og Natur nr. 4-2014, 2-2015 og 4-2015.

KORT NYT

Vær med til Tårnenes Dag

Finland har igen inviteret DOF til at deltage i den fælles nordiske konkurrence "Tårnenes dag" - "Tornien taisto" i Finland og "Fågeltornskampen" i Sverige, så derfor bliver der 7. maj 2016 igen fløjet op til landskamp mellem Birdlife Finland, SOF og DOF.

Vindertårnet i landskampen i 2015 blev "Parhalahti i Pyhäjoki" fra Finland, som på otte timer observerede hele 111 forskellige fuglearter. Sveriges bedste tårne på henholdsvis Gotland og Ottenby, Øland løb med den samlede 4./5. plads med 106 arter og i Danmark blev "Team Verdens Ende" på Grenen i Skagen nr. 1 med 101 arter (ny rekord i DK), dog skal nævnes, at det bedste fugletårn i DK blev "Team Vejlerne" i Krapptårnet med 85 fuglearter.

DOF-Vestjylland har afviklet konkurrencen siden 2009 og håber på, at vi kan øge antallet af deltagende tårne her i Danmark i 2016. Det er en ganske spændende måde at se fugle på og egentlig også imponerende, at der kan ses så mange forskellige fuglearter fra et punkt på landkortet i løbet af kun otte timer.

Konkurrencens email til tilmelding og spørgsmål: taarnenesdag@gmail.com

100 fuglesteder på nettet

DOF's hjemmeside om fuglesteder har været under opbygning i flere år og lokalitet nr. 100 er netop blevet tilføjet. Siden henvender sig til alle, der gerne vil få nogle idéer til, hvor man kan tage på fugleture i Danmark.

Artiklerne giver en beskrivelse af lokaliteten, oplyser om de yngle-, træk- og rastefugle, man kan forvente at se, og om adgangsforholdene. Desuden kan man klikke på et google-kort, der viser parkeringsmuligheder, fugletårne, og andre nyttige oplysninger. Der er links til relevante hjemmesider, foldere, osv. Hjemmesiden har den store fordel, at hver artikel gennemses med jævne mellemrum af en lokal DOF'er, der har indgående kendskab til den pågældende lokalitet. På den måde er oplysningerne altid à jour ført.

Klik på <http://www.dof.dk/oplev-fuglene/fuglesteder> og få inspiration til din næste fugletur!

Af Helge Røjle Christensen

Verdens første folkemøde om naturen

En af Hirtshals' efterhånden berømte toplærker. Den får selskab til Naturmødet. Foto: Erik Biering.

Timing er vigtig for succes. Derfor bør verdens første folkemøde om naturen blive en sikker succes.

Naturmødet, som foregår i Hirtshals d. 26-28. maj, har nemlig en både god og heldig timing.

God timing, fordi det ganske enkelt er på tide med et folkemøde med fokus på naturen, mindst lige så oplagt som Kulturmødet på Mors, der er et af Naturmødets forbilleder sammen med Folkemødet på Bornholm. Men også heldig timing, fordi den seneste ballade om Landbrugspakken har bragt natur og miljø på den politiske dagsorden i

højere grad end på noget andet tidspunkt, siden de døde hummere og de første vandmiljøplaner tilbage i 1980'erne. Det er planen, at Naturmødet skal være en "årlig national event om og i naturen", som det udtrykkes af arrangøren, Hjørring Kommune.

"Her mødes fagfolk, naturelskere og meningsdannere. Sammen sætter vi dagsordenen for naturdebatten i Danmark", hedder i indbydelsen.

DOF går "all-in"

I løbet af de tre dage afholdes en række arrangementer, debatter og møder i og om

naturen. Naturmødet foregår på en række centrale placeringer omkring Hirtshals Havn, kysten og Oceanariet. Der foregår desuden oplevelser og events i den omkringliggende natur.

DOF har besluttet at gå "all-in" på Naturmødet.

"Det telt, vi har lejet, er faktisk lige så stort som Danmarks Naturfredningsforenings telt", fortæller Børge Søndergård fra DOF Nordjylland, som er den lokale kontaktperson til Naturmødet.

"Der bliver mindst 10-15 aktive DOF'ere på Naturmødet alle tre dage, både folk fra

Tegningen og kortet her viser de forskellige aktiviteterets placering i Hirtshals under Naturmødet. Kilde: Hjørring Kommune.

lokalafdelingen, fra Fuglenes Hus og ikke mindst DOF UNG", siger han. "Måske kan man sige, at Naturmødet "aber efter" Folkemødet på Bornholm og Kulturmødet på Mors. Men det har beviseligt været en god opskrift på at stimle folk sammen og skabe bred debat om et emne. Det fortjener naturen i høj grad", konstaterer Børge Søndergård.

Ture til toplærker

Udover teltet og en stand, så vil DOF også deltage i udvalgte debatter og arrangere fugleture og andre aktiviteter. En oplagt mulighed er naturligvis at vise de andre

mødedeltagere de standhaftige toplærker i Hirtshals by, som er det eneste sted i Danmark, hvor arten stadig yngler fast. "Vi markerer os så kraftigt, fordi vi meget gerne vil støtte Naturmødet fra starten. Men også fordi det er en oplagt mulighed for at profilere DOF overfor det naturinteresserede Danmark. Naturmødet er en unik platform for politisk fortaler virksomhed, hvor DOF kan præsentere sine politiske hovedbudskaber over for både medier og magthavere og samtidig netværke og skabe nye samarbejdsrelationer med politikere, organisationer og virksomheder, siger DOF's direktør Sigrud Andersen.

Foreningens engagement på Naturmødet sker som nævnt i et tæt samarbejde mellem lokalafdelinger, DOF UNG og de ansatte i Fuglenes Hus.

"Der har virkelig været en fed kreativ ånd over processen og en fantastisk opbakning fra Fuglenes Hus, som sender gode signaler til andre lokalafdelinger. Jeg kan varmt opfordre andre fuglevenner til at komme forbi Hirtshals i de tre dage i maj", siger Børge Søndergård fra DOF-Nordjylland.

Læs mere om Naturmødet i Hirtshals på www.naturmoedet.dk

Alt det udstyr
du drømmer om

Husk
Op til
20%
rabat på
beklædning
som
DOF medlem*

*Ikke i forvejen nedsatte produkter

Naturbutikken.dk

Dansk Ornitologisk Forenings butik

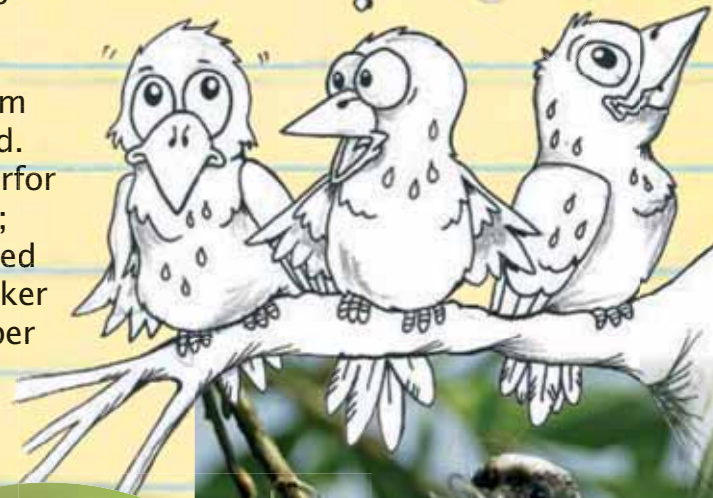
Rookie

Kurmageri

Det er forår, og fuglene er i fuld gang med at finde den bedste mage til deres unger.

Det er hunnen, der udvælger den han, som hun vil have unger med.

Hunnerne er kræsne, og derfor gør hannerne sig meget umage; de synger, danser, hopper, vinker med vingerne, bygger reder og kunstværker med smukke ting, giver gaver, kæmper mod andre hanner, puster sig op og opfører drabelig luftakrobatik. Du kan finde mere om fugle, der gør sjove ting på www.dof.dk/rookie

Gærdesmutte. Foto: John Larsen

Redeblær!

Gærdesmutte- og pungmejse-hanner blærer sig over for hunnerne ved at bygge flere kugleformede reder af kviste, blade, bark og mos. Hannerne bygger mange reder for at overbevise hunnen om, at han er helt perfekt som far til hendes unger. Hunnerne vælger den han, hun synes har lavet de bedste reder.

Pungmejse. Foto: John Larsen

Vidste du at...

Mursejlerne parrer sig, mens de svæver i luften?

Blishøne. Foto: Ulrik Pedersen

Hvinand. Foto: John Larsen

Vandrefalk. Foto: John Larsen

Kom ud at se

Du kan selv se masser af kurmageri, hvis du er ude i naturen. For eksempel kan du let se det, hvis du besøger en sø; knopsvanerne slynger deres hoveder sammen, så det ser ud, som om de laver et hjerte med deres lange halse, blishøns har drabelige slåskampe, hvinænderne kaster deres hoved bagud, imens de hviner, og toppede lappedykkere laver synkronballet.

Vandrefalke-hannen

viser, hvor god han er ved at flyve højt op i en spiral og så styrtdykke med raket fart ned igen og op og ned og op og.... Ind imellem flyver hunnen med og fletter kløer med hannen. Hvis man er heldig, kan man se dem slå kolbøtter og rulle rundt i luften, mens de holder fast i hinandens kløer.

Dværgterne-hannen

giver hunnen små fisk som gaver. På den måde viser han, at han er god til at finde føde til både hende og ungerne.

Tranedans

Traner danser for og med hinanden ved at puste sig op, lægge hovedet tilbage, sprede vingerne ud, knejse med halsen og lave elegante hop – alt imens de synger. Traner bliver sammen hele livet, når de har fundet hinanden. Alligevel laver de kurmageri, inden de parrer sig. Blåfodede suler danser også med hinanden. Det ser ret sjovt ud – du kan se det på www.dof.dk/rookie

Traner. Foto: Christian A. Jensen

Du kan tage plakaten ud og hænge den op

Sortterne

Når sortternen skal yngle, slår de sig ofte ned lige midt i en hættemågekoloni. Hættemågerne yder god beskyttelse mod krager og andre fugle, som ellers kunne finde på at stjæle sortternens æg og unger.

Paradisfugle, der lever på Papua New Guinea, laver kurmageri på en helt speciel måde. De fleste af hannerne har farverige, meget lange eller underlige fjer, som de viser frem. De kan skifte form ved at puste sig op og vende fjerene. Nogle af dem kan transformere sig så meget, at man skal se godt efter for at se, at det er en fugl. Du kan se nogle af de smukke og meget forskellige paradisfugle på www.dof.dk/rookie

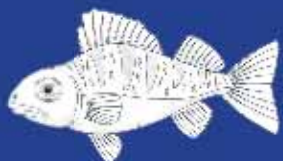
Vidste du at...

Hættemanakinen danser techno på grenene og slår smæld med vingerne for at tiltrække sig opmærksomhed fra hunnen?

Vidste du at ...

Gulnæbbet lappedykker kan gå på vandet? Se hvordan på www.dof.dk/rookie

Hvor mange fuglefødder og små fisk kan du finde på Rookiesiderne?

Brushanerne laver kampdans mod hinanden om hunnernes gunst – man siger, at de spiller. Hannerne står ca. 1 meter fra hinanden og puster deres farvestrålende halskrave og ørefjer op og spreder halens fjer. De lader, som om de angriber ved at løbe lydløst frem mod rivalen. Vinderen får retten til at parre sig.

Kloge Rookies svar
Der er 37 fuglefødder og små fisk på Rookiesiderne

Galleri med smukke ting

Løvhyttefugle, som lever i Ny Guinea og Australien, samler smukke blomster, nødder, biller og svampe, som de viser frem for hunner i konstruktioner, der kan være store nok til, at et menneske kan sidde inde i dem. Når hannen har arrangeret tingene fint, sætter den sig uden for og synger for at tiltrække hunnerne – den kan efterligne lyden af maskiner, mennesker og andre dyr. For eksempel kan den sige som en hund eller en iPhone.

Fra opsætningen af kameraet i Frederiksberg Have. Det er Kim Skelmose fra DOF, som er kravlet højt til vejrs. Foto: Uffe Rasmussen.

HejreTV er i luften...

Nu sender Dansk Ornitologisk Forening, DOF, direkte fra den underholdende dagligdag i en fiskehejrekoloni i Frederiksberg Have, højt oppe i de smukke træer, hvor fiskehejren helst holder til.

Med det nye kamera fra DOF's fugle TV kan alle klikke ind på www.HejreTV.dk og følge med i hverdagens skærmydsler i hejrekolonien og ungernes opvækst.

Dermed bygger DOF videre på de senere års store succes med at sende direkte fugle-tv fra et havørnepars rede på Lolland og Danmarks største ugle, stor hornugle, som begge har begejstret og fascineret titusindvis af seere.

"Direkte fugleTV giver os alle en mulighed for at få et stykke natur ind i stuen, samtidig med at man får en særlig fornemmelse af, hvad det er, der gør fugle så fascinerende at se på. Uden at man behøver at røre en finger selv for at opleve dem. Medmindre at man bliver så grebet, at man ved førstkommande lejlighed griber mand, hund eller børn for at opleve fuglene ved selvsyn", siger projektleder på fugleTV, Tine Due Hansen.

Redekameraet i Frederiksberg Have er resultatet af et meget velfungerende partnerskab med Frederiksberg Kommune og Slots- og Kulturstyrelsen, der med hjælp af frivillige i DOF har fået en helt unik mulighed for at installere et kamera midt i en af de få fiskehejrekolonier i verden, som ligger midt i en storby.

HejreTV er ligesom ØrneTV og UgleTV finansieret af Nordea-fonden som en del af Projektet "Fugle Overalt". Læs mere i Fugle og Natur nr. 1-2016.

Her er TV kameraets synsvinkel på hejrerederne og udsigten over byens tage.

Skeryler, rubinnattergale og andre juveler

*Naturfotografen Mads Syndergaard
rapporterer fra det østlige Sibirien*

Jeg ligger i solen i det visne græs og lytter til Beringhavets bølger, der slår mod iskanten ca. 100m fra kysten. Det er på 64° N, så selvom vi skriver 9. juni er det ikke varmt, men varmedisen flimrer alligevel over tundraen og gør livet surt for autofokus-systemet i kameraet. Pludselig hører jeg den lyd, jeg er rejst herud for at opleve – lyden af skeryle-hannen, der hænger på stive vinger bare 30-40 meter over mig og højlydt markerer, at det her er hans territorium. Jeg vender og drejer mig for at vinke et signal til mine medrejsende; Jens Greger-

sen fra Vorsø i Horsens Fjord og en gruppe undervisere og studerende fra Prags Universitet. Men så snart jeg får øje på dem, kan jeg se, at de allerede har opdaget lyden, og i øvrigt er lige så ophidsede som jeg selv.

Efter nogle minutter lander den lille fyr i græsset ikke langt fra min lune plads, og jeg bruger den næste times tid på at forsøge at få nogle brugbare billeder af ham og fruen, men desværre helt uden held, fordi varmedisen gør fokussystemerne i mine kameraer fuldstændig ubrugelig.

Heldigvis bliver vi på den samme plet i nogle dage, og heldigvis kommer der andre og bedre lejligheder til at fotografere den kække og karismatiske lille vadefugl, som vi er rejst gennem 11 tidszoner og har tilbragt endeløse timer i den infernalske larm i bugen på et udslidt bæltekøretøj for at opleve. Og ikke mindst heldigvis er der også så uendeligt meget andet at opleve og fotografere herude, hvor solen bare gemmer sig nogle timer midt på natten bag bjergene i nord, hvor friske bjørnespor i strandens grove sand vidner om, HVOR langt ude vi er, og hvor den eneste

Tekst og foto:
Mads Syndergaard

Skeryle han på ynglepladsen. Vi så to, måske tre ynglepar i de dage vi var på lokaliteten. Man skal være der præcis på de dage, hvor parringsspillet foregår, få dage senere ligger hunnen på reden, og de bliver meget svære at opdage.

lyd af menneskelig aktivitet er den vi selv frembringer – herude i en naturelkers mærkelige, glemte provins af paradys.

Der er f.eks. den rødstrubede lom, som ikke har lært at tage sig i agt for mennesker endnu, og derfor svømmer helt hen for at tjekke, hvad det er der ligger og gemmer sig bag den store linse, eller vandrefalkene, der hidsigt prøver at skræmme fredsforsyrerne på redepladsen væk. Der er også den lille charmerende pika-hare, som på hamsterfacon sidder og giver hals foran sin hule, eller blåhalsene, der synger fra ethvert udsigtspunkt i landskabet. Der er pechora-pibere, rubinnattergale og laplandsværlinger, der er snespurve og den særlige Chukotka-race af gul vipstjert, og der er stellersænder, strømændere, vegamåger, sabinemåger og gråmåger. Endelig er der jo vadefuglene; de allestedsnærværende odinshaner, de næsten lige så talrige temmincksryler og tinksmede, rødhalsede, sribede og langtåede rylere – alle er de på toppen af deres årlige cyklus netop nu, travlt optaget af alle de aktiviteter og gøremål, der skal sikre den næste generation.

Noget af det fascinerende ved det østlige Sibirien som fugle-destination er, at det er eksotisk og hjemligt på én gang. Her er alm. rylere, brushøns og havterner lige som hjemme, og beringsterner, gråklirer og kongeederfugle, der alle virker meget eksotiske. Og i tre hele uger har jeg intet andet på programmet end at prøve at få så mange, og så gode billeder med hjem af dem alle sammen, som jeg kan. Der er intet Internet (har slået dataroaming på mobilen fra, fordi det koster spidsen af en jetjager, og det trådløse netværk på herberget i Ugolnye Kopi er kun tilgængeligt for administrationen). I starten er det underligt at være så grundigt offline, men det bliver hurtigt en stor befrielse, fordi der så, for første gang i mange år, ikke er noget som helst, der er vigtigere end at være lige her, lige nu, og nyde det så grundigt, som jeg kan. Samtidig er vi præcis så tidligt på sæsonen, at der går mere end to uger, før den første myg viser sig – men som med alt andet i

Jens Gregersen på motivjagt i Ugolnye

Arktis, så kommer de som hævnende skarer, så snart temperaturen stiger en smule, og den sidste uge inden hjemrejsen er intens på myggefronten. Vore tjekkiske venner er på dette tidspunkt rejst ud i et nærliggende floddelta for at gennemføre mere detaljerede studier og optællinger, og der er ingen tvivl om, at de mærker myggeplagen særligt intensivt derude – men videnskaben er jo en nidkær herre, som ikke lader sig bremse af lidt kløen.

Det var Jens' bog "Arktisk Sommer" der gjorde mig interesseret i Sibirien, og det var fantastisk at opleve et mikroskopisk hjørne af dette gigantiske område i tre mindeværdige uger sammen med Jens. Hvis nogen skulle være blevet nysgerrige, kan jeg varmt anbefale bogen – den må være den helt optimale introduktion til fuglelivet og livet som fuglekigger, helt derude hvor kragerne er vendt om for længst.

Se også: <http://photoblog.syndergaard.dk>

Rubinnattergal (tv.) og nordlig blåhals kan lytte til hinandens sange på tundraen.

Rejsen til Chukotka

Chukotka er den nordøstligste autonome provins (Okrug) i Rusland. Mod øst grænser Chukotka til Beringsstrædet og -havet. Beringsstrædet er ca. 80km bredt på det smalleste sted. Fra Anadyr, hovedstaden i Chukotka, og til det nærmeste punkt på det nordamerikanske fastland er der kun ca. 600 km.

Sandsynligvis derfor er Chukotka ikke åbent for turisme i traditionel forstand; der skal en invitation til for at få indrejsetilladelse, også for indfødte russere. Undtagelsen er naturligvis den fastboende befolkning, som rejser frit mellem Chukotka og resten af den russiske føderation. Der er daglig flyforbindelse til Moskva, og flere ugentlige afgangene til større kraftcentre i "nærområdet". Anadyr og Chukotka har ingen vejforbindelse med resten af verden – den nærmeste vej i området forbinde Magadan med Yakutsk, og Magadan ligger ca. 1400 km mod sydvest.

Vores indrejsetilladelser var tilvejebragt af Birds Russia, den Moskva-baserede organisation, der koordinerer arbejdet med at beskytte Skerylerne. Som alle naturbevarende organisationer arbejder Birds Russia med meget små budgetter, og er derfor til dels afhængige af, at der findes fugleinteresserede, som er parate til at bruge deres egen tid og egne penge på at rejse ud og monitorere ynglesuccesen i de mere afsidesliggende områder med skeryler – i 2015 tilfaldt opgaven i Anadyr-regionen os.

Vi havde omtrent alt mad med hjemmefra, i form af frysetørret trekking-mad og müsli med pulvermælk. Det eneste, vi skulle bruge lokalt, var gas eller sprit til kogeapparatet – til alt held lykkedes det at finde gas, som er meget hurtigere og mere renligt at arbejde med.

Når man regner flybilletter, udgifter til mad, 2x5 dage på hostel i Ugolnie Kopi og bæltetøj med, brugte vi hver ca. 26.000 DKK på tre uger i Chukotka, inkl. 10 dage med bæltetøj. Dette sidste er med stor afstand den største post på budgettet – vi var otte personer til at dele udgifterne, der kan i teorien være 10 mand plus fører og mekaniker i køretøjet.

De truede skeryler

Skerylen er en af verdens mest truede fuglearter. De yngler på enkelte pladser i Chukotka, og overvintrer i det sydøstlige Kina, Vietnam, Thailand og Burma. Der er ikke en enkelt grund til at bestanden er så presset; det skyldes formentlig mange forskellige faktorer med relation til trækruten og overvintringskvartererne. Som de fleste andre østpalaarktiske vadefugle benytter skerylerne den såkaldte east-asian/australasian flyway som trækrute, og det er et område under voldsomt pres fra befolkningstilvækst og industriel udbygning stort set hele vejen fra Korea og til Burma. Det stemmer meget godt med, at langt de fleste af disse vadefuglearter er i tilbagegang, men tilbagegangen er naturligvis særligt kritisk for en art, der i forvejen er så fåtallig som skerylerne.

Der pågår et stort internationalt arbejde for at vende udviklingen, og skerylen er blevet udnævnt til "flagship species" for dette arbejde. Dens usædvanlige og letgenkendelige udseende, og dens status som kritisk truet, gør den ideelt egnet til at være bannerbærer for projektet med at sikre egnede rasteplasser for vadefuglene langs med Asiens østkyst. Læs evt. mere, og find ud af hvordan du kan bidrage, på <http://www.saving-spoon-billed-sandpiper.com>

Det er somme tider svært at finde steder der er jævne og tørre nok til at slå lejr, idet det meste af tundraen er dækket af tuer med smeltevand imellem. Gummistøvler er ofte for lave til at komme frem.

Vandrefalk der flyver på hovedet for at imponere fuglefolket ►

Rødstrubet lom var mest sky, men denne var nysgerrig. Vi så både hvidnæbbet, stillehavs- og rødstrubet lom på turen. ▼

KORT NYT

Godt nyt om skeryler i Kina

Verdensbestanden af skeryle er på under 400 voksne fugle. Derfor er hver eneste fugl og hver eneste rasteplass vigtig for artens overlevelse. I den forgangne vinter er der kommet godt nyt om arten fra Kina.

I slutningen af januar blev der talt 45 overvintrende skeryler på fire lokaliteter i Guangdong provinsen i det sydlige Kina, heraf 38 i Fucheng Deltaet.

På samme lokalitet blev der kun talt tre fugle ved en tælling i 2012. Dengang var deltaets mudderflader fyldt med net til fangst af vadefugle, men siden da har de lokale kinesiske myndigheder grebet ind over for den ulovlige fangst.

Hong Kong Bird Watching Society og Zhanjiang Bird Watching Society har desuden gennemført en oplysningskampagne om skerylen over for den lokale befolkning omkring deltaet, som er den tredje største kendte overvintringsplads for skerylen, og selvsagt af global betydning for artens overlevelse.

Læs mere på www.birdlife.org

Odinshane fouragerende på ynglepladsen

princip og max 14 deltagere, dog er der førsteprioritet til folk, der kan være med alle dage. Vi mødes mellem 11-12 i Vejlerhytten ved møllen vest for Bygholm Vejle, yderligere oplysninger følger, når lejren nærmer sig.

TURE

Atlatur med Rold Skov Gruppen søn. 1/5 kl. 05.30. Rold Skov gruppen har besluttet sammen at dække kvadrat DD18 Lille Arden og DD19 Hellum. Gruppen mødes ved solopgang og går 3-4 timer. Man tilmelder sig til Anders Horsten på e-mail: anders_horsten@hotmail.com i ugen op til turen, hvorefter de tilmeldte fordeles i små grupper, så alle områder og naturtyper besøges. Dog vil 3 ture laves som fælesture med fokus på fuglestemmer, adfærd mv. Alle, også folk som ikke er medlem af Rold Skov gruppen, er meget velkomne til at deltage. **Turen gentages søn. 29/5, 19/6 og 3/7 alle dage kl. 04.30 – tilmelding nødvendig. Se mere på hjemmesiden.**

Fuglevandring på den nye Grenen sti – Skagen Fuglefestival fre. 6/5 kl. 13-16. P-pladsen ved Grenen, der hvor Sandormen har holdeplads. Vi går ind igennem Ellekrattet og derefter ned af den nyligt anlagte Grenen sti, som fører os ned igennem reservatet og over til Det grå Fyr. Turen ender ved udgangspunktet. Turleder: Kurt Rasmussen.

Tårnenes dag – konkurrence om fund af flest mulige fuglearter lør. 7/5 kl. 5 – 13. "Verdens Ende" ved Sylviastien, Skagens Gren. Tårnenes Dag afholdes for 11. gang i Danmark. Hold bemander tårne og udsigtspunkter i Danmark, Sverige og Finland med det formål at se/høre flest mulige arter og derved vinde konkurrencen. Vi stiller igen i år med et hold "TEAM VERDENSENDE" under ledelse af Lars Grøn, som agter at vinde den danske del af konkurrencen igen i år. Det er tilladt at få hjælp fra besøgende, så mød op bliv en del af eventen.

Morgentur i Skagen - Skagen Fuglefestival lør. 7/5 kl. 7-11. Nordstrand for enden af Batterivej nord for Radarstationen, Skagen. Vi går en 6 km stille gåtur i området mellem Nordstrand og Grenen gennem kuperet klitterræn forbi søen med skarvkolonien til Grenen. Vi tager ophold hos ringmærkeren ved Ellekrattet før tilbageturen gennem reservatet til Batterivej og Nordstrand. Turleder: Knud Pedersen

Morgentur i Råbjerg Mile - Skagen Fuglefestival søn. 8/5 kl. 7-10. P-pladsen på Kandestedvej. Vi går ind over Råbjerg Mile til milesøerne og retur. Der vil være gode muligheder for at se de lokale fugle samt tilfældige trækfugle som gul vipstjert, vadefugle og rovfugle. Turleder: Kurt Rasmussen

Bedsteforældre/forældredag m. børn i Østerådalen lør. 11/6 kl. 13-17. Infohuset, Over Kæret. Vi gentager dette arrangement, som vi afholdt for 2 år siden. Se mere herom senere på hjemmesiden. Tilmelding til arrangementet er nødvendig til: Poul Erik Sperling; pes@vildtfarmnord.dk/ 20 28 44 05.

Gråmejserne

Hverdags-
TURE

Specielt for SENIORER

Disse ture afholdes på hverdage og henvender sig især til seniorer. Alle er dog velkomne. De fleste ture varer 4-5 timer. Hvis du vil vide mere om turene eller foreslå nye ture, kan du kontakte: Poul Erik Sperling (tlf. 20 28 44 05), Tscherning Clausen (tlf. 98 31 73 54) og Svend Erik Mikkelsen (tlf. 61 60 73 61).

Mailliste for Gråmejer.

For ture med kort varsel, udsendes der en mail 1-2 dage før. Det kan være i forbindelse med sjældne gæster eller en endnu ikke fastlagt tur. Hvis du vil kontaktes via maillisten kan du skrive en mail til: pes@vildtfarmnord.dk mærket "Gråmejselisten".

Rold Skov, Gravlev Ådal m.m. tirs. 10/5 kl. 07.15. Pendlerpladsen på Th. Sauersvej (oven for motorvejen) kl. 07.15 eller ved Rebildhus, Rebild kl. 08. Vi kører til P-pladsen lidt nord for Kousbækken, hvorfra vi går ad stien mod Ravnkilde og Lille Blåkilde. Herfra har vi overblik over Gravlev Sø, og ser hvad der rør sig her. Turledere: Svend Erik Mikkelsen og Tscherning Clausen.

DOF Nordjylland

Møder i Aalborg:

Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11
Kontakt: Henrik Møller Thomsen (tlf. 22 53 15 76 / henrida@gmail.com)

Møder i Frederikshavn: Knivholt Hovedgård, Hjørringvej, Naturlokalet.

Kontakt: Carsten Sørensen (tlf. 23 65 64 39)

Se desuden hjemmesiden www.dofnord.dk

MØDER

Naturmødet i Hirtshals tors. 26/5. til lør. 28/5. Centralt i Hirtshals, Nordsøen Oceanariet og i naturen omkring. Verdens første folkemøde om naturen! Her kan du møde andre, som også interesserer sig for naturen – lige fra forskeren over landmanden til lystfiskeren, ornitologen og hundelufferen. Under temaet "Naturen – helligdom eller ressource" skal der debatteres, opleves, føles, smages og læres om naturen. Bliv klogere på, hvad naturen betyder for os – og for alle de andre. Der er et væld af planlagte debatter og naturorganisationerne er markant til stede. DOF har en stor overdækket studeplads, hvorfra vi afvikler egne debatter, har sjove og lærerige aktiviteter for børn og unge, afvikler fugleture og fortæller om DOF. Vi går all-in på dette første Naturmøde – og vi håber på at se dig! For mere information se: Naturmødets hjemmeside eller Facebook.

Feltornitologisk kursus ved Klaus Malling Olsen 29-30/4, kl. 18.30-21 fredag og kl. 10-15 lørdag. Fredag på Aalborg Universitet, Strandvejen 12-14. Lørdag ekskursion i egne biler - aftales nærmere fredag. Et kort og intenst kursus i hvordan du lærer nogle af forårets fugle at kende. Vi starter med teori fredag, hvor vi gennemgår nogle af de fugle, der er chance for at se på lørdagens ekskursion. Vind og vejr har stor betydning for, hvor vi tager hen. Ved "godt vejr" (gode solchancer, og gerne østlige til sydlige vinde) tager vi til Skagen for at studere trækket af rovfugle og svømmefugle samt småfugle. Hvis vejret er dårligt for træk, besøger vi i stedet Vejlerne, hvor vi ser på svømme- og vadefugle, og måske Bulbjergs ridekoloni. Pris: Kr. 695,- (medlemmer af DOF dog kr. 495,-). For opnåelse af rabat; kun tilmelding via tlf. 98 16 75 00 / info@fuaalborg.dk. Kurset arrangeres i samarbejde med Folkeuniversitetet i Aalborg – Hold 16011.

Skagen Fuglefestival fre. 6/5 til søn. 8/5. Festivalens hovedkvarter er Det Hvide Fyr. Skagen Fuglefestival melder sig igen på banen med bl.a. guidet observation på Nordstrand og Open Air på Flågbakken, ringmærkning, Tårnenes Dag, find den mest sjældne fugl konkurrence, tre guidede fugleture, informationstelt, hvor du bl.a. finder naturbutikken. Læs mere på: Skagen Fuglefestivals hjemmeside og Festivalens Facebookside.

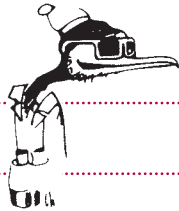
Fuglebiblioteket har åbent ons. 4/5 kl. 10-12. Fuglebiblioteket i Golfhuset for enden af Borgmester Jørgensensvej har bøger, turrapporter og tidskrifter, som alle medlemmer kan låne. **Også åbent: 1/6 & 3/8.**

Miniatlaslejr Hanherred og Sydvestvendssyl 19-22/5 kl. 11. I dagene 19. – 22. maj holder vi i lokalafdelingen en lille miniatlaslejr med base i Vejlerhytten ved Bygholm Vejle, hvor fokus vil være at få dækket kvadrater i Hanherred og det sydvestlige Vendssyl, der pt. står uden kvadratansvarlig. Udgifter til mad og forplejning dækkes af atlasprojektet, så det er bare at møde op og være indstillet på lange dage. For at kunne deltage i atlaslejren forventes det, at du har et grundlæggende kendskab til Danmarks ynglefugle og vil bruge det meste af dagen i felten. Der er også mulighed for at deltage som føl. Tilmelding sker til Henrik Møller Thomsen: henrida.kirk@gmail.com eller 22 53 15 76. Der er først til mølle

Udholm Mose/Sandmosen tors. 2/6 kl. 8-15. Samkørsel fra Aalborg ved Kvicklys P-plads, Loftbrovej, Bouet kl. 8 eller ved krydset Halvrimmenvej/Rødhusvej kl. 8.45. På denne tur skal vi se og lytte til fugle ved et spændende område med gamle tørvegrave i moserne. Der er fundet 67 arter i kvadratet. Alt afhængig af hvad vi ser, kører vi til andre lokale områder og kigger på fugle og finder måske flere arter eller kan opgradere arter til Atlasprojektets kvadrat CC77. Turledere: Poul Erik Sperling og Svend Erik Mikkelsen.

Ulvedybet ons. 17/8. Samkørsel fra Aalborg: Kvicklys P-plads, Loftbrovej, Bouet kl. 8 eller ved Bjerget ved dæmningens østende kl. 08.30. Vi begynder med lidt "kratrusk" på Bjerget og ser derefter på fuglene ved Birkelsesvej langs dæmningen samt fra fugletårnet ved Perlen. Endelig kan vi køre til pumpehuset ved nordsiden af Ulvedybet. Turledere: Poul Erik Sperling og Tscherning Clausen.

Østjylland LOKAL

DOF Østjylland

Kontakt

Ole Bøgh Vinther, F. G. E. Rostrups Vej 16, 8000 Aarhus
Tlf. 25 15 23 25, olebvinther@gmail.com

Følg med i listen over ture og møder på www.dofoj.dk. Der tilføjes løbende nye arrangementer, ligesom der kan være ændringer til nedenstående. Husk desuden muligheden for tilmelding til e-mail gruppe på <http://dofoj.dk/nyheder-via-email/> for direkte tilsendelse af nyheder med mere.

MØDER

Højt på en gren en krage... tirs. 26/4 kl. 19.30. Naturhistorisk Museum bygning 1141, Bio-X Natur lokalet. Kragefuglenes fantastiske hukommelse, spændende sociale liv, enorme nysgerrighed og deres evne til at løse komplicerede opgaver har altid fascineret os. I dette foredrag beretter Allan Gudio Nielsen især om de danske kragefugle og deres spændende levevis.

TURE

Ørnbjerg Mølle og Ulstrup Å, Djursland tors. 5/5 kl. 8-11. Ørnbjerg Mølle, Stubbevej 2A - øst for rute 21 mellem Feldballe og Ebeltoft, Djursland. Turen går fra Ørnbjerg Mølle, langs Ulstrup Å og videre ud til et sted i skoven med udsigt over Stubbe Sø. Der er mange småfugle i skoven, og måske ser vi spætter, musvåger og rådyr. Turen er på ca. 5½ km. Turleder: Joy Klein (tlf. 23 25 85 95/joyklein@post.tele.dk)

Bustur til storkebyen Bergenhusen, Nordfriesland og Sønderjylland tors. 5/5 - fre. 6/5. Tilmeldingsfristen er udløbet, men kontakt evt. turleder, Peter Lange på mail: peterlange@dofoj.dk for at høre, om der er ledige pladser.

Fuglelandskamp og Åbent Tårn ved Egå Engsø lør. 7/5 kl. 5-13. Fugletårnet på sydsiden af Egå Engsø. Dansk Ornitologisk Forening holder Tårnernes Dag rundt i landet. Vi bemander fugletårnet ved Egå Engsø og ser hvor mange forskellige fugle, der kan ses fra tårnet. Der er tradition for at Tårnernes Dag bliver til en landskamp mellem de nordiske lande, hvor de forskellige tårne og lande dyster mod hinanden. Hvilket tårn scorer flest fugle? Kom og hjælp holdet ved Egå Engsø, så vi også kan indgå i landskampen! Turleder: Bjarne Golles. Arrangeres i samarbejde med Aarhus Kommune.

Nattergaletur i Kasted Mose ons. 25/5 kl. 20-22.30. Kasted Vandværk, Kasted. Mens vi venter på, at mosens store kor af sangfugle får stemt struberne, ser vi på mosens status. Aarhus Kommune er i gang med et storstilet græsningsprojekt for at genskabe et bedre miljø for planter og dyr i mosen. Turleder: Bjarne Golles. Arrangeres i samarbejde med Aarhus Kommune.

Nattergaletur til Tåstrup sø ons. 25/5 kl. 20.30-23.30. Stjærskolen, Stjærvej 100, Stjær. Turen går til Tåstrup Sø med afgang fra Stjærskolens P-plads. Peter Lange fortæller om fuglene og især om nattergalen. Der vil være en afstikker til fugletårnet i rørskovene ved søen. Turledere: Peter Lange (tlf. 23 353795) og Hans Gravsholt. Arrangeres i samarbejde med DN.

Damsbro Mose lør. 4/6 kl. 8-10. Hvor Damsbrovej krydser Lilleåen, Hinnerup (Damsbro Mose). Stå tidligt op og nyd naturen i Damsbro Mose. Vi håber nattergalen er ankommet. Turleder: Svend Møller Jensen (tlf. 86 98 65 03). Arrangeres i samarbejde med DN

Rødrygget tornskade- og natravnetur lør. 18/6 kl. 17-01. Turprogram udkommer medio april og offentliggøres på hjemmesiden og Facebook. Turleder: Kurt Strebel og Jens Bonde Poulsen.

RESERVATERNE

Fugletur ved Stubbe Sø man. 16/5 kl. 10-13. P-pladsen på Møllebækvej 500 m NV for Gravlev by. Vi går en tur ved Stubbe Sø og lytter til de mange sangfugle, bl.a. broget fluesnapper og hedelærke, som yngler i Fugleværnsfondens reservat. Undervejs bliver der også tid til at se på den naturpleje, som er blevet gennemført de seneste par år. Turleder: Allan Gudio Nielsen.

Specielt for
KVINDER

FUGLEPIGERNE

Samkørsel: Hvis du er interesseret i samkørsel i privatbiler, kan du tilmelde dig til Lotte enten pr. mail: lotte.skjaerbæk@gmail.com eller telefon/sms: 25 77 52 32. Af hensyn til planlægningen bedes du ved tilmeldingen angive dit telefonnummer, og om du kan lægge bil til eller ønsker en plads samt hvilken by/bydel, du kommer fra. Vi deles om brændstofudgifterne. www.fuglepiager.wordpress.com

Skagen Fuglefestival lør. 7/5 kl. 10-17. Ved det grå fyr på Fyrvej. For første gang tager fuglepiagerne til Skagen Fuglefestival. Besøg på fuglestationen ved Ellekrattet, rovfulgetræk på Flagbakken, trækkende havfugle ved Verdens Ende sammen med Danmarks ukronede fuglenørd (ikke for kvinder med sar-te nerver-) og ringmærkning er bare lidt af det, vi forhåbentlig kommer til at opleve. Naturbutikken er også til stede, så der er mulighed for at købe diverse udstyr. Nogle vil måske finde et sted at overnatte og tage en dag mere i fugleland. Turledere: Rikke Rørbech (tlf. 22 24 98 50) og Lotte Skjærbæk (tlf. 25 77 52 32).

Filsø lør. 4/6 kl. 10-16. Avlsgårdens p-plads ved Avlsgården Filsø, Kærgårdsvej 12, Henne. Genetableringen af Filsø startede i 2011. Med hjælp fra Onkel Åges Fond blev en stor svingård købt og ryddet. De første pumper blev stoppet i 2012, hvorefter det 915 ha store område langsomt blev oversvømmet. Vi går ud på dæmningsvejen og senere til Storeholm fugletårn. Sidst vi var her havde vi det store held at se jagende havørne. Desuden forventer vi at observere traner og måske sandterne. Stor kobbersnepe, brushaner og sortterne yngler også i området. Der vil være rigeligt med andre ynglende andefugle og vadefugle. Turledere: Dorte Faurschou Hertz (tlf. 41 85 72 54) og Lotte Skjærbæk (tlf. 25 77 52 32).

Gråkragerne

Specielt for
SENIORER

Gråkragerne - Kongens Kær ved Vejle tirs. 10/5 kl. 10-14. P-pladsen ved Ribe Landevej, Vejle. Kongens Kær er sat under vand og har tiltrukket en stor mængde af forskellige fugle. Vi tager et blik fra udsigtsplatformen og tager en tur langs området. Der er ingen tilmelding, men ring eller send en e-mail til Ole Jensen (ofj@ofj.dk), hvis du har ledige pladser eller ønsker kørelejlighed. Så forsøger jeg at koordinere samkørsel. Turleder: Ole Jensen (tlf. 23 29 0118). Alle er velkomne - uanset alder.

Natravne i Frederikshåb Plantage fre. 10/6 kl. 21. Vestre Rullebane (sidevej til Egtved-Billund landevejen) i den vestlige del af plantagen Aftentur med mulighed for syngende hedelærke, spillende natravne og skovsnepper. I tilfælde af dårligt vejr (kraftig blæst eller regn) aflyses turen. Turledere: Allan Bech (tlf. 30 66 39 15) og Hans Pinstrup (tlf. 75 64 27 73/20 48 81 73).

Horsens Nørrestrand lør. 13/8 kl. 9. For enden af Rønnevej i Horsens. Vi ser på årstidens fugle på lokaliteten. Mulighed for rørhøg, havørn, fiskeørn, skægmejse m.m. Turleder: Hans Pinstrup (tlf. 75 64 27 73/20 48 81 73).

Sydøstjylland

LOKAL

DOF Sydøstjylland

Kontakt

Hans Pinstrup, Dalagervej 95, 8700 Horsens, Tlf. 75 64 27 73
www.dof-sydostjylland.dk
E-mail til lokalafdelingen sendes via hjemmesiden

MØDER

Lokal Atlaslejr den 21.-22. maj og 11.-12. juni. Det lokale atlassteam planlægger en lokal Atlaslejr 21.-22. maj med opfølgning to uger senere. Man kan deltage en eller flere dage, så sæt kryds i kalenderen. Af hensyn til planlægning vil vi dog gerne, at man tilmelder sig. Arrangementet har base på Kirstinelyst ved Randbøl Hede, hvor en del kan overnatte. Nærmere information kommer på lokalafdelingens hjemmeside/facebook eller ved tilmelding til Ronni Røjgaard (tlf. 27 14 91 99/ronni.roeigaard@gmail.com).

TURE

Gudenåen omkring Hammer Mølle søn. 1/5 kl. 7-9. P-pladsen på Fruehøjvej ved Hammer. Smuk, men lidt krævende tur i varierede omgivelser i Gudenådal - en vandretur på små fem kilometer med mulighed for andefugle i Møllesøen samt sortspætte, rovfugle og forskellige småfugle. Turleder: Peter Damgaard (tlf. 21 56 54 42).

Heldagstur til Tunø søn. 8/5 kl. 9-17. Hou Havn. Færgen sejler kl. 09.20 og sejler hjem kl. 15.45. På Tunø skal vi se tejs, digesvale, rugende stormmåge, sangfugle, kærhøg og meget andet spændende. Vi går en tur på ca. 7 km. En returbillet koster 188 kr. (der er pensionistabat). Tilmelding senest 1/5 til turleder, Conny Brokholm (tlf. 24 49 85 04/conny.brokholm@mail.dk). Max. 20 deltagere.

Nattergaletur på Troldhedebanen lør. 28/5 kl. 20. P-pladsen ved den gamle station ved Dybvadbro. På turen fra mødestedet til Ferup sø lyttes til fuglens godnatsang. Gode chancer for bl.a. nattergal og de fleste almindelige sangfugle. Turleder: Bodil Kristensen (tlf. 24 23 49 22).

Vorsø lør. 28/5 kl. 13. Stranden ved Brigsted. Tag med til det lukkede reservat i Horsens fjord, hvor Jens Gregersen vil fortælle om øens naturhistorie og fugleliv. På denne årstid kan de tilbageværende skarver ses på nært hold, mens øens mange krat og ungskove byder på et væld af småfugle. I de lavvandede områder omkring Vorsø raster desuden pæne antal af forskellige vadere. Vi skal vade de 700 meter til øen så husk fornuftig påklædning evt. vadere, nu hvor vandet stadig er ret koldt. Tilmelding til Anna-Grete Karmark (tlf. 51 23 73 16/karmark@mail.tele.dk). Pris 75 kr.

Vestjylland

LOKAL

DOF Vestjylland

Kontakt

Formand: Lars Holm Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald
Tlf. 22 96 13 17, Mail: formand@dofvestjylland.dk

Ture: Poul Krag, Skrænten 15, Sevel, 7830 Vinderup
Tlf. 97 44 84 17 / 22 36 02 36, Mail: poukrag@tdcadsl.dk

Seniorture: Peder J. Pedersen, Mejdalvej 14, 7500 Holstebro
97 46 84 81/ 23 67 88 75, Mail: seniorture@dofvestjylland.dk

Se nyheder og flere ture på www.dofvestjylland.dk

MØDER

Kursus i bestemmelse af vadefugle, gæs, ænder og rovfugle. I efteråret 2016 tilbydes kursus i bestemmelse af vadefugle, gæs, ænder og rovfugle. Kurset strækker sig fra 9. august til 2. oktober og indbefatter 8 mødeaftener (tirsdage) à 2 timer på tirsdage samt 4 fire ture à ca. 3 timer på søndage. På kurset vil vi gennemgå de mest almindelige vadefugle, gæs, ænder og rovfugle, så du er godt rustet til efteråret. Mødeaftener bliver på Videbæk Skole kl. 19-21 og ekskursionslokaliteterne bliver aftalt nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 22 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle-princippet på e-mail til amstrup.ole@gmail.com. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusleder: Ole Amstrup

TURE

Værnengene og Tipperne tirs. 26/4 kl. 17.30-20.30. Nordliden på Værnengene. Forhåbentlig er de våde enge fyldt med vadefugle, heriblandt brushøns og store kobbersnepper. Vi tager et kik i og omkring Nordliden, hvorefter vi kører til fugletårnet ved Værnsande. Her skulle helst være både skestorke og klirer, og i krattet kunne der nemt gemme sig en ringdrossel. Sidst kører vi op på Tipperne for at se endnu flere engfugle, mens vi nyder en kop kaffe/te. Under hele turen vil der også være gode chancer for vandrefalk og dværgefalk. Turleder: Ole Amstrup (tlf. 20 46 83 36/ amstrup.ole@gmail.com)

Tårnernes dag - Geddal enge lør. 7/5 kl. 5-13. Hestholm tårnet, Skjern Enge. DOF-Vestjylland deltager i Tårnernes dag, som er en landskamp mellem Danmark, Finland og Sverige. Tårnene i Danmark konkurrerer om, hvem der ser flest forskellige fuglearter. Og de tre lande konkurrerer om, hvilket

land, der ser flest forskellige arter. Alle er velkomne til at besøge og hjælpe til i "tårnene" eller komme og høre om fuglene vi ser!

Pomeransfuglene i Skjern Enge tirs. 10/5 kl. 19-21. Fugletårnet ved Hestholm Sø. Pomeransfuglene raster få dage på markerne i Skjern Enge på vej fra deres vinterkvarter i Nordafrika til de skandinaviske ynglepladser. Vi kører ud i egne biler og leder efter dem. Der kan også være flokke af hjejler og rørhøge, der jager hen over markerne. Turledere: Marianne Linnemann (linnemann.marianne@gmail.com), Børge Vistesen (tlf. 2014 5010) og Ole Amstrup.

Årets medlemstur til Fanø lør. 28/5 kl. 5.30-18.30. I år inviterer DOF Vestjylland på bustur til Fanø, hvor vi skal opleve øens fugleliv og kulturhistorie. Vind og vejr har stor betydning for, hvor mange fugle vi ser. Der for vil ornitolog Kim Fischer være vores guide hele dagen. Han kender de gode steder at se fuglene. Pris for turen er 100 kr. pr. deltager. Læs mere om turen og tilmelding på hjemmesiden.

Natravn timer til Hoverdal Plantage tirs. 31/5 kl. 22-23.30. Store Hoverdal på Sørupvej i Hoverdal Plantage. Den mystiske natravn plejer at starte motoren ca. kl. 22.30. Vi håber på stille og lunt vejr, så er chancen størst. En lille kort tur, men forhåbentligt med en stor oplevelse i forsommeren. Turleder: Peter Leth Olesen (tlf. 2751 4909/peterletholsen@hotmail.com).

Klosterlund Kildemarked søn. 12/6 kl. 10-17. Klosterlund Museum, Krage-lundvej 6A, Engesvang. Vi fortæller om fuglene ved Bølling Sø og engene omkring museet. På markedet er der underholdning, musik, demonstrationer af gamle håndværk, husflid og arbejds traditioner, kunsthåndværk, tekstiler, uld og lokalhistorie. Der tilberedes lammekød på grillen, og der kan købes is og drikkevarer. Turleder: John Toft Kristensen (tlf. 30 22 0418). Arrangeres i samarbejde med Museum Midtjylland.

Åben Ådal - Skjern Enge fuglefamiliernes paradys søn. 12/6 kl. 13-16. I fugleskullet ved vejen mellem Skjern og Lønborg. Sommeren er kommet og dermed mange fuglefamilier. De voksne klyder, lappedykkere, hættmåger og blishøns har travlt med at skaffe mad til ungerne og lære dem op til at klare sig selv. Kig op i fugleskullet, hvor vi står klar med teleskoperne. Turledere: Marianne Linnemann (linnemann.marianne@gmail.com), Børge Vistisen (tlf. 2014 5010) og Tage Madsen (tlf. 23 64 14 06)

Åben Ådal - Skestorkene i Skjern Enge søn. 26/6 kl. 13-16. I fugleskullet ved vejen mellem Skjern og Lønborg. Mere end hundrede par skestorker yngler i området. I juni begynder ungerne at flyve ud og fouragere sammen med forældrene i lavvandede områder. Masser af andre fuglefamilier ses også i Skjern Enge, hvor de voksne har travlt med at skaffe mad til ungerne og lære dem op til at klare sig selv. Kørsel i egne biler. Vi har teleskoper med. Turledere: Marianne Linnemann (linnemann.marianne@gmail.com), Børge Vistisen (tlf. 2014 5010) og Tage Madsen (tlf. 23 64 14 06).

Åben Ådal - Højsommerens fugle i Skjern Enge tirs. 12/7 kl. 10-12. Fugleskullet ved vejen mellem Skjern og Lønborg. Juli måned er en stille fuglemåned - og alligevel. Vi kan være heldige at se skestorker med deres unger, havørnene der er på jagt efter en god "frokost" og trækkende vadefugle, som "tanker op" i Skjern Enge. Turledere: Marianne Linnemann (linnemann.marianne@gmail.com), Børge Vistisen (tlf. 2014 5010) og Tage Madsen (tlf. 23 64 14 06).

Bækbygd Strand og Vest Stadil Fjord lør. 6/8 kl. 6-12. Klitterne ved p-pladsen ved Bækbygd Strand. På denne tur vil vi dvæle ved to positioner: Klitterne ved Bækbygd Strand og Jagthytten ved Vest Stadil Fjord. Ved havet er der som regel mange måger og terner, og er vinden rigtig, kan der forekomme vadefugletræk. Hvis vejret er med os, vil vi nok sidde ved havet de første par timer. Ved jagthyttten er der ofte vadefugle, sortterne, måske rovterne, rørhøg og skestork. Man kan sagtens støde til senere - ring evt. til turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22 82 11 75/jballegaard@youmail.dk).

Ringmærkning lør. 13/8 kl. 9. Bøvling Havn, Nissum Fjord. Ole Amstrup viser og fortæller om ringmærkning. Turleder: Agner Svenstrup (tlf. 41 31 77 00).

Åben Ådal - Fuglekig i Skjern Enge søn. 14/8 kl. 13-16. I fugleskullet ved vejen mellem Lønborg og Skjern. Vesterenge og Hestholmsøen er et par af de gode steder at kigge fugle. Her ses ofte havørn, rørhøg, fiskeørn og vandrefalk. Masser af lappedykkere og ænder opholder sig på vandfladerne. Måske ser vi også skestorker, som snart er på vej til Afrika. Vi stiller teleskoperne op, og fortæller om fuglene. Turledere: Marianne Linnemann (linnemann.marianne@gmail.com), Børge Vistisen (tlf. 2014 5010) og Tage Madsen (tlf. 23 64 14 06).

Gråspurvvene

Specielt for SENIORER

Pallisbjerg Enge og Vest Stadil Fjord tors. 12/5 kl. 9-13. P-pladsen ved Husby Kirke. Pomeransfuglene optræder ofte på Pallisbjerg Enge. Senere kører vi rundt i området ved Vest Stadil Fjord, hvor der også er chancer. Turledere: Peder J. Pedersen (tlf. 23 67 88 75/97 46 84 81/pjp@post7tele.dk) og Jens Ballegaard.

Opvarmningstur til Fuglenes Dag - Stenholt Skov tirs. 24/5 kl. 8-11. Ved Engesvang Kirke. En gåtur på 3-4 km ind i den smukke Stenholt Skov med sine ny udsprungne egetræer. "Skønhed du ej aner" bliver brugt om denne forunderlige og lidt glemte lokalitet. Target-arter: broget fluesnapper, kernebidder og skovsanger. Turleder: Bo Daugaard (tlf. 2311 53 41).

Fugletur til Natravns Rige man. 6/6 kl. 21-23. Sevel kirke. Vi kører først til Stubbergård Sø og kigger efter rødrygget tornskade m.fl. Senere kører vi rundt i Stubberkloster Plantage, hvor der gerne skulle sidde én eller flere snurrende natravne. Turleder: Peder J. Pedersen (tlf. 97 46 84 81/23 67 88 75/pjp@post7tele.dk).

Hav og bagland tirs. 2/8 kl. 6-12. P-pladsen ved Bækbygd Strand ca. 10 km nord for Søndervig. På dette tidspunkt kan man opleve vadefugletrækket langs kysten. Også enkelte suler og kjover kan dukke op. Man kan støde til os lidt senere på morgenen i klitterne lidt nord for P-pladsen - ring evt. Efter havønsen tager vi ind i området ved Jens Bjerg-Thomsens hytte ved Vest Stadil Fjord. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22 82 11 75/jballegaard@youmail.dk).

Geddal Strandenge ons. 24/8 kl. 9-12. P-pladsen på Geddalvej ved Geddal Enge. Efterårstrækket er i fuld gang. Mange arter af vadefugle samt mange svømmænder ses sammen med grågæs. Stor chance vandrefalk og skestork. Turleder: Leif Novrup (tlf. 97 44 83 01/23 31 56 01/leifnovrup@pc.dk).

Nordvestjylland

LOKAL

DOF Nordvestjylland

Kontakt

Formand: Jan Skjoldborg Kristensen, Gyvelvænget 161
7730 Hanstholm, Tlf. 81759040
Mail: Jan.skjoldborg.kristensen(a)gmail.com

Ture: Martin Høj Hansen . Tlf. 87 51 41 52
Mail: martin.hoj.hansen@gmail.com

Se mere på hjemmesiden: www.dof-nordvestjylland.dk/

TURE

Fuglestemmetur til Sødal Skov lør. 28/5 kl. 7-11. Vi mødes ved den midterste indkørsel til skoven fra Vråvej. Vi kan regne med at se og høre et pænt udvalg af forårets småfugle, og der kan være en chance for at støde på flere spættearter. Turleder: Marianne Suhr (tlf. 61 33 37 55).

Natravne i Kompedal Plantage fre. 10/6 kl. 22-00. Kommer man (nord-) øst, fra Knudstrup, skal man fortsætte lige ud ad grusvejen, der hvor asfaltvejen svinger til højre. Vi går en aften tur langs Mosedal til Kompedal,

hvor der er gode chancer for både at høre og se den fascinerende og gådefulde natravn. Vi vil sikkert også opleve skovsnepens territorieflugt over området, og måske se ræven luske rundt. Gåturen er ca. 3 km. Turleder: Ole Lilleør (tlf. 20 78 95 87).

Tur til Vildsted Sø lør. 20/8 kl. 9-12. Vi mødes på parkeringspladsen ved fugletårnene. Søen har mange ænder, men vi kan nok også se lidt vade-fugle. Andrikerne er nu i eclipsedragt og derfor ikke så genkendelige som i pragtdragten. Vi kigger lidt på forandringerne og kendetegnene. Turleder: Marianne Suhr (tlf. 61 33 37 55).

Gråmejserne

Hverdags-
TURE

Pomeransfugletur ved Vest Stadil Fjord tirs. 10/5 kl. 9-13. Jens Bjerg-Thomsens Hytte, Skelmosevej, Tim. Vi forsøger at finde de smukke pomeransfugle på de klassiske steder. Der er selvfølgelig mange andre fugle i området, så vi tager også lige en rundtur. Fx pauker røddrummen måske, og rørhøgen laver opvisning. Med lidt held synger blåhalsen for os ved jagthytten. Senere sætter vi os et godt sted og spiser vores medbragte madpakker. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22 82 11 75).

Fuglestemmetur ved Bustrup Hovedgård tirs. 24/5 kl. 7-10.30. P-pladsen bag staldbygningerne. I området omkring Bustrup Hovedgård er der mulighed for gode naturoplevelser. Her er både bæk, lidt sump, enge og skov, og netop nu er fuglekoret på sit højeste. Så vi lister rundt i området og lytter til fuglestemmerne og fordyber os i sangenes forskelligheder. Vi vil snakke om huskeregler, så fuglestemmerne bliver nemmere at kende og skelne fra hinanden. Deltagelse på turen kræver ingen forkundskaber og alle er velkomne. Turleder: Anni Oppelstrup (tlf. 28 93 10 72).

Vandretur langs Gudenå/Tange Sø tirs. 14/6 kl. 8-13. P-pladsen (nær broen over Tange Sø) ved skiltet "Trækstien P". Herfra vil vi, iså få biler som muligt, køre til Kongensbro og gå ad trækstien tilbage til Ans, en tur på ca. 8 km. Trækstien er blevet genoprettet, men kan alt efter vejret være meget våd - derfor er solidt og vandtæt fodtøj/gummistøvler nødvendigt. Turen langs Gudenå og Tange Sø går gennem et varieret terræn med først sumpet eng og elleskov i Vejerslev Skov senere blandet nåle- og løvskov i Ormstrup og Borre Skov. Vi forventer at se og høre mange småfugle på turen. Turleder: Finn Andersen (tlf. 40 23 16 13/ fina@youmail.dk).

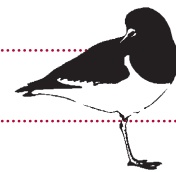
Finderup Øvelsesterræn tirs. 5/7 kl. 8-11.30. P-pladsen 200m ind ad Krosgårdevej, Holstebrovej 183A og B Viborg. Øvelsesterrænet i Finderup er et område, som i mange år har været fritaget for gødning og sprøjtegifte. Derfor er det en spændende biotop for både blomster- og fuglefolk. Der er en god bestand af bynkefugle og rødrygget tornskade, og hvis solen skinner, er der god chance for at se og høre heddelærke, som yngler i området. Afhængig af militære aktiviteter vil turen foregå enten øst eller vest for Rosborg Sø. Turleder: Anni Oppelstrup (tlf. 28 93 10 72).

Agger Tange, Gråmejsetur ons. 10/8 kl. 9-13. I august måned kan Agger Tange være et mylder af vadefugle, især hvis der er lavvandet i lagunesøen. Desuden er der chance for suler og kjover langs kysten og måske også havørn, vandrefalk og dværgfalk. De sidste par år har der også været skestørke på tangen. Turledere: Erling Andersen (tlf. 30 23 64 27) og Hans Dahlgaard (tlf. 26 32 61 60).

RESERVATERNE

Fugletur til Agerø lør. 21/5 kl. 10-12. P-pladsen umiddelbar efter Agerøvej 23 (Dæmningen), senere p-pladsen ved nr. 32. Der er oftest mange fugle på denne tid af året. Ynglefugle, der har overvintret under sydlige himmelstrøg, er ankommet; overvintrende trækfugle er endnu ikke afrejst. Besøg i Fugleværnsfondens reservat, endvidere Østagerø og muligvis Sydagerø. De lysbugede knortegæs og hjejler vil nok være dominerende. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

DOF Sydvestjylland

Kontakt

Søren Peder Nielsen, Valmuevænget 17, 6710 Esbjerg V
Tlf. 40 87 58 82, E-mail: sphhjerting@gmail.com

Se også www.dofsydvest.dk

MØDER

Lær fuglene at kende

I efteråret 2016 udbydes kursus i bestemmelse, fænologi og levevis for vadefugle, gæs, ænder og rovfugle. Kurset strækker sig fra august til oktober og indbefatter 8 mødeaftener á 2 timer på mandage samt 4 ture á ca. 3 timer på lørdage. På kurset vil vi gennemgå de mest almindelige vadefugle, gæs, ænder og rovfugle, så du er godt rustet til efteråret. Mødeaftener bliver kl. 19-21, stedet er endnu ikke fastlagt. Ekskursionslokaliteter og -tider aftales løbende. Tilmelding til kursusleder sker efter først-til-mølle-princippet. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Prisen er 875 kr. Kursusleder: Ole Amstrup (20 46 83 36/ amstrup.ole@gmail.com)

Dato for mødeaftener: 8/8, 15/8, 22/8, 29/8, 5/9, 12/9, 19/9, 26/9
Dato for ekskursioner: 20/8, 3/9, 17/9, 1/10

TURE

Tunø tors. 12/5 kl. 7-19.30. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg. Vi tager færgen til den bilfri Tunø og går øen rundt (ca. 8 km). Hovedattraktionen er ynglende tejt. Derudover bliver det nok mest småfugle og flotte udsigter. Tilmelding til Søren senest 10/5. Turledere: Søren Peder Nielsen (40 87 58 82/ sphhjerting@gmail.com) og Jens Ole Byskov (50 32 27 52/ jobyskov@esenet.dk).

Mandø lør. 21/5 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg kl. 08. Alternativt ved fastlandssiden af Låningsvejen kl. 08.45. Der er fuld gang i ynglefuglene både bag diger og på forlandet. Især skal vi nyde synet af landets næststørste bestand af stor kobbersnepe. Mange trækfugle har nu forladt Vadehavet, men de oversomrende har vi stadig fornøjelse af, og der er mulighed for en sjældenhed i krattene. Danmarks Naturfredningsforening er inviteret med på denne tur. Tilmelding til Søren senest 19/5. Turledere: Søren Peder Nielsen (40 87 58 82/ sphhjerting@gmail.com) og Ole Hansen (53 61 70 95/ olesalome@gmail.com).

Værnengene og Skjern Enge ons. 8/6 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg. På Værnengene skal vi især tæt på vadefuglene, mens det på Skjern Enge nok bliver svømmefuglene, der dominerer. Tilmelding til Ole senest 6/6. Turledere: Ole Hansen (53 61 70 95/ olesalome@gmail.com) og Jens Ole Byskov (50 32 27 52/ jobyskov@esenet.dk).

Kongens Mose, Nørresø og Saltvandssøen lør. 18/6 kl. 8. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19 i Esbjerg. Alternativt lige nord for Ribe kl. 08.30 på p-pladsen over for Skovgrillen - Plantagevej 22. I Kongens Mose er der chance for trane med unger, ynglende tinksmed m.m. mens Nørresø byder på sortterner og andet godt. Endelig er Saltvandssøen god for diverse vade- og svømmefugle. Mon ikke vi også får tid til lidt grænsehandel. HUSK pas! Tilmelding til Søren senest 16/6. Turledere: Søren Peder Nielsen (40 87 58 82/ sphhjerting@gmail.com) og Kim Mogensen (40 59 22 44/ 7200grind@gmail.com)

DOF Sønderjylland

Kontakt

Formand: Jørn Vinther Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
74 53 17 20/ 20 80 39 16, jorn.vinther.sorensen(a)gmail.com

Ture: Karl Schlichter, Nørremark 36, 6230 Rødekro, Tlf: 74 66 13 96
E-mail: karl.schlichter@privat.dk

Panurus: E-mail: gaborgraehn@gmail.com

Se også nyheder og ture på www.dof-sj.dk samt i Panurus

TURE

Tur til Nørresøen og Bremsbøl Sø lør. 30/4 kl. 9-12. P-pladsen ved Lægan, Møllehusvej. Vi vil se på ænder, vadefugle, terner og evt. rovfugle. Turledere: Peter Kjer (tlf. 61 15 07 07).

Formiddagstur til Rumohrsgård dyrehave man. 9/5 kl. 9-11. P-pladsen i skovens NØ hjørne. Indkørsel fra Hundslev via Skovvej. Gøgen ankommer omkring dette tidspunkt. Der er i skoven spor efter karpedamme, og man kan finde flotte skålstene. Turleder: Lars Peter Hansen (tlf. 40 87 62 44).

Gå til Fugl - tirs. 10/5 kl. 17.15-19.15. Gammelbyvej 39, Fjelstrup nord for Haderslev. Det præcise mødested bliver annonceret på hjemmesiden. På

disse ture får du mulighed for at øve dig i at se på fugle: adfærd, udseende, stemme. Vi går en tur på Karen Raagaards ejendom og bestemmer, hvad vi ser og hører. Vi slutter af med at hygge os sammen med medbragte klemmer. Turledere: Karen Raagaard, Helle Regitze Boensen (tlf. 40 78 16 20/ hrb@regis.dk og Egon Iversen).

Tinglev Mose ons. 11/5 kl. 8-11. Ved Søhuset med tilkørsel fra Visgårdvej. Følg skiltningen fra Bajstrup eller Bjernstrup. Vi vil på turen rundt i mosen lytte og se på lokalitetens fugleliv. Da mosen er meget fugtig tilrådes vandtæt fodtøj. Nattergalen er ankommet, og sangen er på det højeste nu. Forhåbentlig ses og høres: blåhals, græshoppersanger, rørhøg, trane og et par overraskelser. Turleder: Egon Iversen (tlf. 74 41 57 19).

Kær Vestermark, Sønderborg ons. 11/5 kl. 19. P-pladsen i sydenden af det militære område. Aftentur med kikkerten. De fleste forårsfugle skulle nu være dukket op. Godt sted for nattergal. Turleder: Svend Ove Jensen. (tlf. 21 60 02 56).

Gå til Fugl - Rode Skov/mos ved Holbøl syd for Åbenrå tirs. 17/5 kl. 17.15-19.15. Det præcise mødested bliver annonceret på hjemmesiden. På disse ture får du mulighed for at øve dig i at se på fugle: adfærd, udseende, stemme. Vi går en tur på lokaliteten og bestemmer, hvad vi ser og hører. Vi slutter af med at hygge os sammen med medbragte klemmer. Turledere: Karen Raagaard, Helle Regitze Boensen (tlf. mobil 40 78 16 20/ hrb@regis.dk og Egon Iversen)

Pøls Rev på Sydals ons. 18/5 kl. 19. P-pladsen ved Pøls Rev. Kør gennem Neder-Lysabild og drej til højre ved Felsgaard. Vi ser på stedets sangere og andre småfugle. Chance for rødrygget tornskade og gul vipstjert. Turleder: Svend O. Jensen (tlf. 21 60 02 56).

Tur til Ballum Sluse og Rømlø lør. 21/5 kl. 12.30-15.30. P-pladsen ved Ballum Sluse. Vi vil se, hvad maj måned byder på ved Vadehavet. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23 62 99 34).

Gå til Fugl - Hjartbro Skov ved Bevtoft vest for Vojens tirs. 24/5 kl. 17.15-19.15. Det præcise mødested bliver annonceret på hjemmesiden. På disse ture får du mulighed for at øve dig i at se på fugle: adfærd, udseende, stemme. Vi går en tur på lokaliteten og bestemmer, hvad vi ser og hører. Vi slutter af med at hygge os sammen med medbragte klemmer. Turledere: Karen Raagaard, Helle Regitze Boesen (tlf. 40 78 16 20/ hrb@regis.dk og Egon Iversen)

Vil du med på en fugle- og naturrejse?

Her er to af vores spændende fugle – og naturrejser. Læs om flere rejser på www.williamsrejser.dk

Natureventyr i Georgien/Batumi

Rejsen til det vestlige Georgien, langs Sortehavets kyst, byder på rovfugletræk du ikke har set magen til. Den bringer dig til uspolerede områder med betagende natur og sjældne fugle, mellem Europas højeste bjerge. Mad og vin er en fornøjelse i Georgien, og befolkningen er umådeligt venlige. Vi kommer til at se tusindvis af rovfugle, de specielle fuglearter i Høje Kaukasus, UNESCO verdensarvområde Øvre Svaneti og byen Batumi.

Afrejse 12. september / Pris Kr. 11.985,- for 10 dage.

Fuglerejse til dejlige Mallorca

Mallorca byder på mange smukke naturoplevelser, og vi vil gerne dele dem med dig. Du vil på denne fuglerejse opleve spændende fugletræk og komme helt tæt på den lille øgruppe Cabrerars fascinerende fugleliv. Hotellerne du bor på undervejs ligger i gåafstand til både naturen, kysten og bylivet. Du vil opleve storslåede natur i nationalparken Cap de Ferrutx, og komme tæt på de lokale fugle og den gode spanske hygge.

Afrejse 26. september / Pris Kr. 8.465,- for 7 dage.

Margrethe Sø, Gråsten ons. 25/5 kl. 19-21. P-pladsen ved skovkanten. Indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten. En fredfyldt lokalitet med et hav af orkidéer og op mod 30 fuglearter. Turleder: Viggo Petersen. (tlf. 51 35 13 73).

Gå til Fugl & Træ tirs. 31/5 kl. 17:15-19. Tørningvej 6, 6500 Vojens. På denne tur skal vi tillige koncentrere os om både fuglene og træerne, idet deltagere fra Trægruppen Haderslev følger med. Vi går en tur og bestemmer, hvad vi ser af fugle og træer omkring Tørning Mølle. Vi slutter af med at hygge os sammen med medbragte klemmer. Turledere: Flemming Nissen (tlf. 21 49 92 01) og Helle Regitze Boesen (tlf. 40 78 16 20/hrb@regis.dk).

Morgentur i Gråsten Slotspark lør. 4/6 kl. 7-10. P-pladsen ved Felstedvej. Vi ser på fuglene ved Slotssøen og i parken. Nyd fuglenes sang. Turleder: Orla Jessen (tlf. 23 20 13 43).

Natravnatur fre. 10/6 kl. 22-00. P-pladsen ved Bygma, Nørre Skærbækvej 61, Skærbæk. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23 62 99 34).

Storketur til Tyskland lør. 25/6 kl. 9-15. P-pladsen ved Tønder Svømmehal, Sønderlandevej 4. Vi kører til storkebyen Bergenhusen 100 km syd for den dansk/tyske grænse. I Bergenhusen yngede der sidste år 12 par. Der arrangeres samkørsel efter behov. Husk pas. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23 62 99 34).

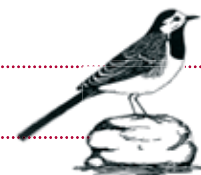
Margrethe-Søen, Gråsten tors. 4/8 kl. 9-11.30. P-pladsen ved skovkanten nær "Margrethe-Søen", indkørsel fra Felstedvej ca. 2-3 km fra slottet i Gråsten. Vi kigger på skovens og søens fugleliv. Ring evt. om samkørsel. Turleder: Lars P. Hansen (tlf. 40 87 62 44).

Aftentur til Trillen tirs. 9/8 kl. 19-21. P-pladsen lige før Høruphav. Vi kigger efter vadefugle, ænder, gæs med mere. Skægmejsen plejer også at lade sig høre. Ring evt. om samkørsel. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 30 20 84 56).

Vidåslusen ved Det Fremskudte Dige lør. 13/8 kl. 9-12. P-pladsen ved Det Fremskudte Dige i Margrethekogen. Vi vil se på vadefugle, ænder, terner, småfugle og rovfugle. Turleder: Peter Kjer (tlf. 61 15 07 07).

Oldenor, Bundsø og Mjels Sø lør. 20/8 kl. 9-12. P-pladsen ved pumpehuset ved Mjels Sø. Med den nye Bundsø har vi fået endnu et godt fuglested på Nordals. Vi vil besøge alle 3 søer, som har en del arter. Turleder: Gabor Graehn (tlf. 42 72 04 40) og Hans J. Leth Hansen (tlf. 29 78 69 70).

Formiddagstur til Trillen fre. 2/9 kl. 9-11:30. P-pladsen lige før Høruphav. Vi ser på forskellige ænder og evt. vadefugle. Ring evt. om samkørsel. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 30 20 84 56).

DOF Fyn

Kontakt

Formand: Henrik Kalckar Hansen, Norddalen 27, 5260 Odense S
Tlf. 30 70 90 38, E-mail: kalckar@webspeed.dk

Eskursionsudvalg

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, 5500 Middelfart
Tlf. 26 82 07 29, E-mail: mmj@doffyn.dk

TURE

Tårnernes dag i Gulstav Mose lør. 7/5 kl. 5-13. Vi mødes på p-pladsen ved Gulstav Mose. Kom og deltag i Tårnernes Dag, hvor man i 8 timer prøver at se, hvor mange arter man kan nå op på i konkurrence med andre tårne ikke blot i Danmark, men i hele Skandinavien! Imens fortæller turleder Søren Bøgelund om fuglelivet på lokaliteten. Da han også har lovet at servere kaffe, vil han gerne have tilmelding på 29 64 49 28.

Skjern Enge søn. 8/5 kl. 8. Hestholm p-plads. Det gælder selvfølgelig først og fremmest pomeransfugle, når man tager til Skjern Enge først i maj, men der er muligheder for mange andre spændende arter som skestork og sorthalset lappedykker. Tilmelding til turleder: Kell Grønberg (tlf. 20 91 15 06), hvor du får mere at vide om arrangementet.

Nattergaletur tirs. 17/5 kl. 19. Sollerup. Tag med på den traditionsrige tur til Sollerup Enge ved Arreskov Sø, hvor der foruden gjaldende nattergal også er god chance for rødrygget tornskade - og skovsneppe på snorkende aftentræk. Tilmelding til turledere: Niels Bomholt (tlf. 23 22 96 73) og Lilly Sørensen (tlf. 62 24 19 59). **Turen gentages tors. 19/5.**

Æbelø søn. 12/6. Hvem kan være mere oplagt som turleder til denne perle end Jens Bækkelund, som foruden at have besøgt øen hele livet endda har boet derovre et års tid? Her har du chancen for at høre meget mere om det spændende fugleliv. Chance for pirol, rødrygget tornskade og huldue. Tilmelding til turleder: Jens (tlf. 23 92 60 95), så vil han fortælle mere om arrangementet.

RESERVATERNE

Sølsted Mose – stemmer fra reservatet lør. 30/4 kl. 10-13. P-pladsen for enden af Brændevej på sydsiden af Sølsted Mose. Foråret er i fuld gang. Det grønnes, og fuglesangen fylder luften. På denne tur lytter vi til sangfuglene, der er vendt tilbage fra vinterkvarteret i Afrika. Naturligvis også de lokale traner. Måske den første gøg venter os. Der bliver også lejlighed til at høre om de første resultater i det store LIFE-projekt. Turleder: Allan Gudio Nielsen.

Stormengene – røde ryler og sorte skader søn. 1/5 kl. 8-11. P-pladsen for enden af Stormengevej/Rimmevej ved Stormengene. Mens de sorte og hvide strandskader er på hjemmebane i Vadehavet, så er de røde ryler – islandske kaldes de – kun halvvejs mellem deres afrikanske vinterkvarter og yngleområderne i det fjerne Sibirien. I Vadehavet tanker de energi til den lange rejse ... ligesom de tusindvis af kobbersnepper, regnsøver, strandhøjler, klirer og andre vadefugle, der er på vej nordpå. Imens gnasker knortegæssene sig gennem ålegræsset, for der er kun tre uger til deres afgang til Ishavet. Dette og meget andet kan opleves ved Stormengene på Rømø. Turleder: Allan Gudio Nielsen.

Søgård Mose – nattergal og traner i mosen ons. 18/5 kl. 19:30-22. P-pladsen syd for motorvejsafkørsel 15 Søgård ved Avntoftvej. Vi går fra p-pladsen forbi Søgård Sø ud til mosen, hvor tårnet besøges og tilbage igen til p-pladsen. Mulighed for nattergal, trane og flere forskellige sangfugle. Vandtæt fodtøj tilrådes. Turleder: Egon Iversen (tlf. 74 41 57 19).

Indvielse af Sølsted Mose fre. 17/6. Læs mere om dette arrangement på Fugleværnsfondens hjemmeside.

Bremsbøl Sø – blandt blåhalse og sortterner tirs. 17/5 kl. 20-22. P-pladsen ved Bremsbølvej 2, 6270 Tønder. Vi går lige til grænsen og besøger Bremsbøl Sø. Det er forår i søen. Ynglefuglene er i fuld gang. Nogle har unger, andre ruger, mens de sidste vadefugle fortsat er på træk nordpå. Med lidt held ser vi en af Danmarks sjældne ynglefugle, sortterneren, på fisketur fra ynglepladser i nabolaget. Og ved solnedgang synger blåhalsene for fuld kraft. Vi tager også en afstikker til naboområdet, Hasberg Sø og Ubjerg Kog. Turleder: Martin Iversen.

De Vilde Blomsters Dag på Rømø søn. 19/6 kl. 10-13. P-pladsen for enden af Stormengevej/Rimmevej ved Stormengene. I år går turen på De Vilde Blomsters Dag til sydspidsen af Rømø, hvor vi besøger marsken, klitterne, og hederne ved Stormengene. Mange blomster står i fuldt flor, mens andre er ved at spire frem og gøre klar til blomstring senere på sommeren. På en gåtur ved Stormengene kommer vi igennem flere spændende naturtyper fra klithederne med de fugtige lavninger over strandengen til den naturlige marsk og vade. Og vi kan fortsætte med de forskellige typer af klitter. Så der bliver god mulighed for at se den botaniske succession fra de yderste pionerplanter til de stabile, gamle plantesamfund. Turleder: Mette Due og Klaus Fries.

Stormengene kalder: Højsæson for vadefugle lør. 13/8 kl. 8-11. P-pladsen for enden af Stormengevej/Rimmevej ved Stormengene. Vadefugletrækket er i fuld gang, så der venter os fugle i tusindvis, når vi op til højvande tager en gåtur ved Stormengene på sydspidsen af Rømø. Vi kan også være heldige at se spændende småfugle, der raster i krattene. Inde på engene kulminerer blomstringen af den smukke klokkeensian, mens mange andre planter lyser op med deres farvestrålende blomster. De smukke strandengsplanter får også opmærksomhed. Turleder: Jan Ravnberg.

RESERVATERNE

Åbent Hus i fugletårnet ved Gulstav Mose søn. 1/5 kl. 10-12.

Fugletårnet ved Gulstav Mose. Fra p-pladsen følges stien til Gulstav Vesterskov. Fugleværnsfondens lokale arbejdsgruppe står klar i fugletårnet ved Gulstav Mose med kikkerter og teleskoper. Nede fra mosen brøler rørdrummen og fra skoven høres en mængde sangfugle. **Turen gentages 5/6 og 7/8.**

Fugletur ved Tryggelev Nor søn. 1/5 kl. 13-15. P-pladsen ved Tryggelev Nor. Vi følger årets spændende gang i Tryggelev Nor fra sangernes ankomst henover yngletiden og til de udflyvende unger ses. **Turen gentages 5/6 og 7/8.**

Bøjden Nor – travlhed på fugleøen søn. 22/5 kl. 10-13. P-pladsen for enden af Dyndkrogvej. De to fugleøer i Bøjden Nor vrirler nu med fugle. Klyde, strandskade og hættemåge yngler på de rævesikre øer, og der er også livlig aktivitet af syngende småfugle i krattet langs noret.

BioBlitz - Tryggelev Nor lør. 25/6 kl. 10-00. P-pladsen ved Tryggelev Nor. Så er der biodiversitetsnedslag i Tryggelev Nor! Vi skal have ryddet op i Tryggelev Nors spændende flora og fauna – både til lands og til vands! Kom og lær en masse om Danmarks natur - arrangementet er for alle. Medbring gerne bestemmelseslitteratur og hold dig endelig ikke tilbage, hvis du er ekspert inden for bjørnedyr, laver, alger, svampe, græsser – ALT har interesse! Turlleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

Storstrøm

DOF Storstrøm

Kontakt

Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54 92 83 46
E-mail: m.thelander@post.tele.dk
Se mere på hjemmesiden: www.dof-storstroem.dk

TURE

Åbent hus på Gedser Fuglestation søn. 1/5 kl. 8-12. Gedser Fuglestation. Kør gennem Gedser by, forbi Fyret til den store P-plads ved stranden. Gå gennem fårefolden til det stråttækte hus. Vi viser, hvordan småfuglene indfanges, køns-, alders- og artsbestemmes. Vi ser fuglene helt tæt på, og der fortælles om det at ringmærke fugle og hvilken viden mærkningen kan bringe. Til gavn for mejser, stære og andre fugle sælges fuglekasser og andre effekter, og det støtter samtidig Gedser Fuglestation. Der er fri kaffe og te samt kage, så længe lager haves. Arrangeres i samarbejde med Naturstyrelsen, Storstrøm. Kontakt: Hans Lind (tlf. 61 67 18 43).

Fuglesang og orkideer på Kulsbjerg lør. 28/5 kl. 9-13. P-pladsen ved kasernen syd for Kulsbjergvej. Fuglesangen er på sit højeste og området er godt for sangere med mulighed for nattergal og græshoppesanger. Vi lytter efter sangkendetegn og ser desuden på spændende blomster. Turlleder: Bo Kayser (tlf. 51 34 62 78).

Fugle og sommerfugle på Avnø søn. 26/6 kl. 9-13. P-pladsen ved Avnø Naturcenter. Det er ungetid, og vi ser på småfugle, vadefugle og ænder. Hvis solen er fremme, ser vi også på Avnøs mange sommerfugle. Turlleder: Bo Kayser (tlf. 51 34 62 78).

Højmosetur i Horreby Lyng søn. 10/7 kl. 9-13. Lyngvejen 9, 4800 Nykøbing F. I Horrebys nordlige udkant køres ad Lyngvejen, og derefter finder man p-pladsen for enden af Spangvej i mosens sydlige udkant. Guldborgsund Kommune er i gang med at genoprette en del af mosen som en rigtig højmose med lyng, og al uønsket trævækst fjernes. De nye gangbroer over hængesækken giver os mulighed for at komme ganske tæt på mosens specielle flora og fauna, f.eks. den insektædende plante Rundbladet Soldug og mange arter af guldsmede. En anden specialitet er dagsommerfuglen Iris, som vi vil prøve at lokke ned fra trækrønerne med nogle søde sager! Turledere: Benny Steinmejer (tlf. 25 14 39 39) og Hans Lind (tlf. 61 67 18 43). Arrangeres i samarbejde med Guldborgsund Kommune.

Fugle og blomster på Hyllekrog søn. 31/7 kl. 9-13. P-pladsen ved roden af odden. Vi ser på områdets rige fugleliv og det tidlige vadefugletræk. Desuden ser vi på nogle af de spændende plantearter og insekter. Turlleder: Bo Kayser (tlf. 51 34 62 78).

Bavnehøj Fritidsområde (Nr. Vedby Grusgrav) søn. 21/8 kl. 9-13. P-pladsen ved info-hydden, Nørre Vedbyvej 13, 4840 Nr. Alslev. Floraen er særdeles afvekslende med mange sommerfugle og andre insekter, og søerne huser både fisk og frøer, som de mange fugle nyder godt af det meste af året. Vi kan håbe på at se lille præstekrave, der yngler her, og ofte er der et anseligt rovfugletræk. Arbejdsgruppen har opsat redekasser til bl.a. rødstjert, vendehals, stær, natugle og tårnfalk. Turledere: Benny Steinmejer (tlf. 25 14 39 39) og Hans Lind. Arrangeres i samarbejde med Guldborgsund Kommune.

Trækfugletur på Gedser Odde lør. 27/8 kl. 9-12. Den store p-plads ved stranden efter Gedser Fyr. Vi starter med at gå til Gedser Oddes sydspids, hvor vi på en dag med gode vejrforhold vil kunne opleve havtrækket af f.eks. kjover, lommer, terner samt forskellige andefugle. Der vil også være mulighed for en del rovfugle som tårnfalk, lærkefalk, hvepsevåge og spurvehøg. Når man er mæt af indtryk ved Sydstenen, går vi på lidt "kratrusk" efter rastende småfugle og andet godt op mod Birkemose og tilbage ad Poststien til Fuglestationen. Hvis der ringmærkes denne dag, vil vi have chance for at se, hvordan dette foregår. Kontakt: Hans Lind (tlf. 61 67 18 43) / gfu@gedserfuglestation.dk.

To almindelige kjover snylter på en ride. Foto: Erik Biering

RESERVATERNE

Hør lærkesang fra fugletårnet på Nyord Enge søn. 1/5 kl. 10-13.

Fugletårnet på Nyord, ca. 1 km efter broen fra Møn til Nyord. Arbejdsgruppen står endnu engang parat med kikkerter og teleskoper samt hjælp til artsbestemmelse af nogle af de fugle, man i disse dage kan opleve på engene. Højt over dem alle synger den lille lærke.

Ravnstrup Sø - fuglestemmeet for træuede såvel som begyndere man. 2/5 kl. 19-21. P-pladsen v. Ålehusvej (ved indkørslen til nr. 12).

Fuglestemmer skal høres i naturen - ellers lærer man dem aldrig. Denne - og de tre følgende mandagsaftener - går vi turen ud til det fjerneste fugleskjul ved søens bred og tilbage igen, mens vi igen og igen repeterer de mange fuglestemmer, der lyder fra rørskov, pilekrat og løvskov - eller fra de omkransende marker og enge. I løbet af foråret bliver der chance for at få de første halvt hundrede fuglestemmer ind under huden - og så, på 'Fuglenes Dag' den 29/5, bliver der chance for en repetition. Turleder: Henrik Wejding og naturvejleder Allan Gudio Nielsen. **Turen gentages den 9/5, 16/5 og 23/5.**

Barup Sø - nattergale og hæse hyl tors. 9/6 kl. 20-22. Indgangen til reservatet fra Lillebrændevej mellem Blæsebjerg og Lillebrænde, vest for Stubbekøbing. Mange af rørskovens fugle lever en skjult tilværelse og ses kun sjældent - til gengæld kan de høres! Der vil denne aften være god chance for at høre nogle af Barup Søes mange vandrige hyle og vræle i skumringen, mens rørdrummen giver igen med hule baslyde fra rørskovens dyb. Det er også tid for skønsang leveret af de mange nattergale, som yngler i reservatet. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09) og Hans Schou.

Tur til Hyllekrog lør. 16/7 kl. 10-14. P-pladsen ved foden af Hyllekrog-tangen, for enden af Lytlesholmvej, 4970 Rødby (øst for sommerhusene). Hyllekrog er nu igen åben for besøgende efter forårsfredningen. I samarbejde med lodsejerne, Fugleværnsfonden og Naturstyrelsen Storstrøm, arrangerer naturvejledningen i Lolland Kommune og Lytlesholm Naturcenter en tur til Hyllekrog-tangen. Vi besøger Naturstyrelsens udstilling i fyrstårnet, hvor der er en fantastisk udsigt over Hyllekrog-tangen, og vi spiser vores madpakke i "Ninas Hus", som ejes af Fugleværnsfonden. Under vejs studerer vi Hyllekrogs flora og fauna, bl.a. de ande- og vadefugle, der nu raster på tangen. Deltagergebyr: 20 kr. pr. voksen. Bemærk: Turlængde til fyret og retur ca. 7,5 km (til spidsen og retur godt 11 km). Turleder: Naturvejleder Uffe Nielsen.

BioBlitz - Nyord Enge lør. 13/8 kl. 10-00. Fugletårnet på Nyord, ca. 1 km efter broen fra Møn til Nyord. Så er der biodiversitetsnedslag på Nyord Enge! Vi skal have ryddet op i Nyord Enges spændende flora og fauna. Medbring gerne bestemmelseslitteratur og hold dig endelig ikke tilbage, hvis du er ekspert inden for bjørnedyr, laver, alger, svampe, græsser - ALT har interesse. Bemærk! Tilmelding hos Allan Gudio Nielsen er nødvendigt hvis du vil deltage i dette arrangement. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

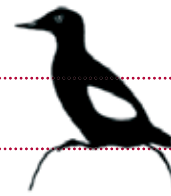
Ravnstrup Sø - (sommer)fugletur i hjortens trøst søn. 21/8 kl. 10-13. P-pladsen v. Ålehusvej (ved indkørslen til nr. 12). August kan godt være lidt stille på fuglefronten ved Ravnstrup Sø. Til gengæld er det sæson for dagsommerfugle, der flokkes om især de sent blomstrende hjortens trøst. Vi fanger nogen af dem på nænsom vis og sætter dem fri igen, mens vi lærer os deres farver og størrelser. Og skulle en trækkende hvepsevåger lægge vejen forbi - så studerer vi selvfølgelig også den! Vi slutter af med cowboykaffe og pandekager ved shelteret.

Rovfugledage ved Hyllekrog tors. 25/8 kl. 9-15. P-pladsen ved foden af Hyllekrog. Her i sensommeren og efteråret følger vi rovfulgetrækket over Saksfjed/Hyllekrog. Området hører blandt Skandinavien's bedste steder, hvis man vil opleve efterårets imponerende rovfulgetræk. Der bliver måske også tid til lidt kratlusk i Saksfjed. Husk madpakke og kaffe til turen. Turleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09). Turen gentages 1/9.

Hvepsevågens Dag - Hyllekrog søn. 28/8 kl. 9-16. P-pladsen ved foden af Hyllekrog. Det er højsæson for hvepsevåger! Og der er ikke noget bedre sted i Danmark, hvis man vil se de smukke rovfulge trække sydover end ved Saksfjed/Hyllekrog. Fugleværnsfondens reservat kan her sidst i august næsten altid matche trækket af hvepsevåger ved Falsterbo i Sverige. Men dagen byder ikke kun på hvepsevågetræk - f.eks. er fiskeørn og lærkefalk faste indslag. Turleder: DOF Storstrøm og naturvejleder Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09).

Hvepsevågens Dag - Nyord Enge søn. 28/8 kl. 10-13. Fugletårnet på Nyord, ca. 1 km efter broen fra Møn til Nyord. Nyord er ikke kendt for det store hvepsevågetræk, men lidt skal der nok komme forbi i løbet af dagen. Og så er der jo alt det andet. Nyord et vigtigt knudepunkt på trækruten mellem overvintringsområderne i syd og yngleområderne i nord, og store flokke af ænder, gæs og vadefugle kan opleves på engene og havet omkring. Og så er luften fyldt med svaler!

Vestsjælland LOKAL

DOF Vestsjælland

Kontakt

Formand: Lasse Braae, Sophievej 10, 4581 Rørvig
Tlf. 28 90 10 82, E-mail: lassebraae@hotmail.com

Ture: Kirsten Laursen & Henrik Baark, Tlf. 57 82 02 30
E-mail: mosterlaura@mail.dk

www.dof-vestsjælland.dk

MØDER

Rovfuglekursus med Klaus Malling Olsen fre. 19/8 kl. 19-21.30 og lør. 20/8 kl. 09.30-15.30. Sorø Kultur- og Fritidscenter, (Værkerne), Frederiksvej 27, 4180 Sorø. Det er igen lykkedes at få Klaus Malling Olsen til at komme til Vestsjælland for at tegne og fortælle om fugle. Denne gang om rovfulge. Lørdagen foregår ude i felten et eller andet sted i Vestsjælland - afhængigt af, hvor fuglene er. Kurset henvender sig til medlemmer. Opgiv venligst medlemsnummer ved tilmelding. Kontaktperson: Kirsten Laursen. Tilmelding foregår efter først-til-mølle princippet. Prisen for de 2 dage er 400 kr. Der er begrænset deltagerplads, så hurtig tilmelding tilrådes. Ved tilmelding får du svar på, om du har fået en plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Tilmelding skal ske pr. mail til Kirsten Laursen: mosterlaura@mail.dk.

TURE

Fuglestemmetur i Haslev tirs. 26/4 kl. 19-21. P-pladsen mellem kirken og biblioteket. Vi går via kirkegården ud til fugletårnet i Skoleengen og retur til kirken. Der behøves ingen forkundskaber. Alle er velkomne. Turleder: Leif Tureby (tlf. 56 31 60 95). **Turen gentages tirs. 3/5, 10/5, 17/5, 24/5, 31/5, 7/6, 14/6, 21/6 og 28/6.**

Rovfulgetur ved Jyderup søn. 1/5 kl. 10-14. P-pladsen over for Bromølle Kro. Herfra kører vi rundt til gode rovfulgelokaliteter som Skarresø, Lille Åmose og Tissø. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66). **Turen gentages 5/6, 3/7 og 7/8.**

Knivkær Strand, Svenstrup nær Korsør tors. 5/5 kl. 10-12. Havstokken/Knivkærvej, Genbrugsplads. Vi tager en tur ad vejene med fritidshuse, hvor vi leder efter finker, mejser, rødstjert, vipstjert og engpiber. Også god chance for agerhøne og sangdrossel. Nu har mange af vores trækfulge etableret sig, og mange af dem synger ofte. Vi går også på stranden et stykke. I vandkanten søger vi efter Lappedykker, Terner, diverse ænder og mågefugle. Hvis vejret er lunt, indtager vi vores medbragte drik undervejs. Ingen tilmelding. Turleder: Jette Hallig (tlf. 20 67 58 50).

Borreby Mose søn. 8/5 kl. 9-11. Borreby Gods ved laden. Vi begynder turen med at gå rundt i parken og lytte til fuglestemmer. Herefter går vi til den nærliggende mose, hvor der nu er et særdeles rigt fugleliv i rørskoven og på engene. Vi forventer bl.a. rørhøg, stor kobbersneppe, brushane, klyde, vibunger, mange gæslinger, knarand, atlingand og skægsmejsle. - Husk kaffe/te. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40 33 66 41)

Kværkeby Fuglereservat - nattergaletur ons. 11/5 kl. 19-21. P-pladsen, Kværkeby Fuglereservat, Bjergvej 77, Kværkeby, 4100 Ringsted. Kom gerne 5 min. inden start. Turleder: Kristen L. Christensen (tlf. 22 85 13 40), Jon Feilberg og Ulf Bjørn Olsen Turen gentages 22/5.

Slagelse Lystskov lør. 21/5 kl. 9-10.30. P-pladsen, Arnehavehus, Skovvejen 85, 4200 Slagelse. Vi kører herfra hen til en sti, der udgår fra

Parcelgårdsvej. Her går vi gennem den varierede skov for at se og høre ynglefuglene. Her er spætter, drobler og mejser. I skovens søer ser vi efter Lappedykkere, Grønbenet Rørhøne, små sangere og andefugle. Med held ser vi også rovfugle og Dompap. Pibere og gæs er mulige, ligesom der kan dukke en ugle op, som nyder solen. Ingen tilmelding. Turleder: Jette Hallig, (tlf. 20 67 58 50).

Skarresø rundt. Lør. 21/5 kl.10-15. P-pladsen ved Skarresø Campingplads, Jyderup. En vandretur på ca. 13 km, hvor vi ser på hvad der rører sig i naturen med blomster træer og buske og fuglestemmer når den tid kommer. Turleder: Gerth Nielsen (tlf. 24 98 34 66). **Turen gentages 18/6 og 20/8.**

Nattergale tur til Madesø og Lille Åmose lør. 21/5 kl. 16-20. Kalundborg Vandrehjem. Når vi har fordelt os i bilerne, kører vi til Søbanken 7, Jorløse, hvor der er mulighed for at støde til kl. 16.30. Her møder vi Mogens Majland, der vil guide os rundt i området omkring Madesø og Lille Åmose, hvor der på denne årstid er en rig skumringssang fra nattergale og andre forårssangere. Turledere: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62) og Mogens Majland (tlf. 40 95 05 28)

Karmindompap, rødrygget tornskade og klokkefrøer på Røsnæs lør. 11/6 kl. 10-13. P-plads (ved Vågehøj) på spidsen af Røsnæs og begynder med en gåtur ned til Vindekilde. Derefter kører vi ud til spidsen og går en tur i Fyrskoven. På hele turen vil der være en masse forskellige sangfugle og rigtig gode muligheder for at få både karmindompap og rødrygget tornskade - samt klokkefrøerne - at se og høre. Turleder: Magnus Bang Hansen (tlf. 59 56 57 11)

Bustur til Møn og Nyord tors. 16/6 kl. 8-18. P-pladsen ved Sorø Hallen, Ringstedvej 20, 4180 Sorø. Opsamling i Mogenstrup ved Næstved. Det er en heldagstur til Møn og Nyord med fokus på både fugle og kunst. Pris: 425 kr. inkl. bus og frokost på Nyord. Vi mødes med Niels Peter Andreasen ved Møns Klint, hvor han vil vise os og for tælle om vandrefalkene, som han har fulgt gennem en menneskealder. Niels Peter Andreasen har en kunstudstilling på Geocenter Møn, hvilket vi har mulighed for at opleve sammen med selve kunstneren. Vi drager til Nyord, hvor vi spiser frokost på Lollesgaard. Vi afslutter med at observere fugle på Nyords Enge. Der er begrænset deltagerantal, så hurtig tilmelding tilrådes. Det foregår efter først-til-mølle-princippet. Tilmelding til Henrik og Kirsten på mail: mosterlaura@mail.dk. Herefter udsendes et udførligt program. Turledere: Henrik Baark og Kirsten Laursen.

Borreby Mose søn. 7/8. kl.9. Borreby Gods ved vejen. Vi går rundt i området og ser på fuglene ved godset, den nærliggende mose og ved fjorden. Vi lytter og kigger efter skægmejsle og vandrikse, som nu har store unger. Ligeledes er der mulighed for iagttagelse af rørhøgen, der træner unger. Mange ænder, gæs og vadefugle. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40 33 66 41).

Tur til Sanddobberne lør. 27/8 kl. 10-14. P-pladsen ved Kalundborg Vandrehjem. Vi fordeler os i så få biler som muligt, hvorefter vi kører til Sanddobberne, hvor der er mulighed for at støde til kl. 10.30. Ved Sanddobberne er der på denne årstid en mængde vade- og havfugle. Fra

campingpladsen er der god udsigt til den lange sandrevle, hvor alle fuglene holder til. Turleder: Jens Boesen (tlf. 40 31 12 62).

Seniortur til Agersø tors. 28/4 kl. 9.45. Stignæs Fægehavn. Vi mødes kl. 9.45 og tager færgen til Agersø. På havnen på Agersø vil traktorbusen hente os og køre rundt til de gode fuglelokaliteter på øen. Denne gang bliver der fokus på den nordlige del af øen. Hans Ulrik Skotte Møller vil, hvis vejret tillader det, vise os ringmærkning på Krebsgården. Der er mange ynglende vadefugle, og Agersø er en god trækfuglelokalitet, så der vil sikkert dukke noget spændende op. Vi spiser frokosten på Agersø Kro. Kl. 15.30 sejler vi retur fra Agersø og forventer, at turen slutter ca. kl. 16 i Stignæs Fægehavn. Der er begrænset deltagerantal, så det kører efter først-til-mølle-princippet. Pris: 275 kr. som dækker færgen, traktorbus og frokost på kroen. I betaler selv drikkevarer på kroen. Tilmelding til: mosterlaura@mail.dk / 61 302 053 Turledere: Henrik Baark og Kirsten Laursen.

Bornholm LOKAL

DOF Bornholm

Kontakt

Formand: Carsten Andersen, Bagå 1, 3790 Hasle
Tlf. 56 96 22 40, bornholm@dof.dk

Lokalbladet "Gaddisijn"

E-mail: lclemme@mail.dk www.dof-bornholm.dk

TURE

Månedstur. Husk den 1. søndag i hver måned at deltage i månedsturen, der altid starter kl. 10 fra Koldekilde/Stakitfabrikken midt i Almindingen. Turen varer 2-3 timer. Turleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23 48 80 04). **Turene finder sted: 1/5, 5/6, 3/7, 7/8, 4/9**

Tårnenes Dag lør. 7/5 kl. 5-13. Mange af de bornholmske fugletårne vil være bemandede helt eller delvist denne dag i ovennævnte tidsperiode. Kontaktperson: My Størup (tlf. 24 61 77 78)

EN SÆRLIG GAVE TIL NATUR OG FUGLE

Fugleværnsfonden ejer og forvalter i dag 21 naturområder på i alt knapt 1000 ha. Dette er kun muligt takket være generøs økonomisk hjælp fra fugle- og naturelskere. Derfor beder vi om din støtte, så vi kan fortsætte arbejdet med sikre en bæredygtig natur i Danmark.

Du kan betænke fonden i dit **testamente**. Hver gang Fugleværnsfonden modtager en arv - uanset størrelse - er det en gave. Fugleværnsfonden er godkendt til at modtage testamentariske gaver uden fradrag af arveafgift, så din støtte kommer fuldt og helt fuglene og naturen til gode.

Læs mere om alle vores støttemuligheder på www.fugleværnsfonden.dk eller ring til vores sekretariat på 3328 3839.

Fugleværnsfonden
50 år i 2016

Også du kan være med til at sikre, at kommende generationer oplever glæden ved de vilde fugle og den uberørte natur.

Foto: Isfugl af Allan Gudjo Nielsen

Gulirisk: Vores mindste finke er desværre et sjældent syn.
Foto: Albert Steen Hansen

Den grønne Ring søn. 8/5 kl. 7. P-pladsen ved Snorrebakkesøen. Vi går langs søen, op forbi resterne af kaolin-udvaskningsanlægget og gennem Kanegårdsskoven. Alle sangfuglene er kommet nu, så vi skal ud og nyde forårets fuglekor og deriblandt også Nattergalen! Turledere: Christian Lau (tlf. 21 44 08 89) og Per C. Pedersen (tlf. 29 17 67 05)

Nattens vingede væsener søn. 26/6 kl. 20-23. P-pladsen i Ekkodal, Ekkodalsvejen 5, 3720 Åkirkeby. Hvad finder jeg i luften? Det spørgsmål skal vi forsøge at besvare på denne tusmørketur, der går gennem Ekkodalen, Fuglesangrenden og op forbi Gamleborg. Turen bliver 2-delt, fordi vi foruden fugle og insekter forhåbentlig også ser flagermus og ved hjælp af detektorer kan opfange deres lyde. Fra kl. 20 - 21 går vi op i Fuglesangrenden. Dels for at lytte til fuglene, dels for at se nogle af de opsatte flagermussekasser. Vi returnerer til Klippely, og gør klar inden vi begiver os videre op til Gamleborg og flagermusene. Turledere: Birthe Egebjerg (tlf. 61 11 33 35) og Hans Jørgen Olsen (tlf. 24 84 31 14)

Kystvandring søn. 10/7 kl. 8-16. Turistinformationen på Rønne Havn. Så starter 1. etape af Bornholm rundt til fods stille og roligt. Vi følger kysten til Hasle og evt. længere, indtil vi bliver enige om at køre med en BAT-bus tilbage til udgangspunktet. 2. etape til efteråret. I løbet af nogle år når vi hele øen rundt. Alle er velkomne. Tag en nabo, ven, veninde, kone eller kæreste med. Turen bliver en såkaldt totaltur, idet vi ser på alt i naturen, blomster, fugle, andre dyr, træer, klipper osv. Hovedleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23 48 80 04).

Nexø Sydstrand tor. 14/7 kl. 17. Fugletårnet på Nexø Sydstrand. En klassiker i DOF-Bornholms udbud af ekskursioner! Medbring din aftensmad samt drikke og se på fugle, mens du spiser. Vi skal se på et bredt udvalg af forskellige vadefugle samt svømmeænder i eklipsedragter og der er altid plads til enkelte sjældenheder! Turleder: Carsten Andersen (tlf. 23 44 02 56)

Mulighedernes land lør. 20/8 kl. 9-12. P-pladsen bag Klemenskerhallen. Vi skal stifte bekendtskab med stierne omkring Klemensker, der fører os langs med Muleby Å syd for byen, i marskel mod grusgraven ved AB betonvarer, rundt om Præstemosen og til slut langs endnu en å, der løber gennem skovområdet nord for kirken. På turen oplever vi mange forskellige landskabstyper, hvor der skulle være gode muligheder for at se et varieret udvalg af fuglearter. Turledere: Merete Mortensen (tlf. 30 95 56 48) og Birthe Egebjerg (tlf. 61 11 33 35)

Vadehavet 15-18/9. Til efteråret har du mulighed for at komme med på en tur til et af landets fuglerigeste områder, når vi besøger Nationalpark Vadehavet. Lokaliteterne vil være kendt for de fleste, men omfatter selvfølgelig steder som Ballum, Højer, saltvandssøen og Rømhø. Vi vil dog også lægge vejen forbi Sneum Digesø, ligesom der bliver en aften på grænsen til Tyskland for at opleve "Sort Sol". En egentlig tur til nogle nordtyske lokaliteter er også en mulighed. De fugle, vi vil opleve, vil derfor omfatte en række vadefugle - ofte i store tal. Spover, kobbersnepper, Klyder og Hjejler i tusindvis. De sidste Hedehøge burde stadig være på plads, mens de første store gåseflokket netop har indfundet sig. Skestork skal også nok komme på arstlisten og så holder vi selvfølgelig øje med, om der dukker noget sjældent op. Deltagerantallet er begrænset til højst 20 og tilmelding kan ske til en af turlederne fra d. 1/8 kl. 12. Efter tilmelding vil der dels blive oplyst, om der er plads på turen, samt den endelige pris. Turprisen er endnu ikke fastsat, men kommer til at ligge på godt 3.000 kr. Dette dækker al transport inkl. færge til Sverige. Vi regner med at tage toget til Jylland og her skifte til bus. Med i prisen er også morgenmad og frokost samt selvfølgelig overnatning - sandsynligvis Rømhø Vandrerhjem. Ledere: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23 48 80 04) og David Nestved (tlf. 23 69 04 35)

RESERVATERNE

Formiddagsfugleture ved Nivå ons. 27/4 kl. 10.30-13.30. Nivå togstation. Vi følger årets gang ved Nivå og lytter til sang og kald fra de fugle, som lever i Nivås varierede natur. Turen er for alle, som ønsker at lære lidt mere om vores hjemlige fugle og det spændende dyre- og planteliv, som Nivå også byder på. Turleder: Allan Gudio Nielsen (Tlf. 20 89 09 09). **Turen gentages: 25/5, 22/6, og endelig er den 31/8 vores jubilæumstur.**

Nivå Bugt Strandenge lør. 7/5 kl. 10-13. Fugletårnet ved Nivå Bugt Strandenge. Kom til en hyggelig dag i Danmarks flotteste fugletårn. Arbejdsgruppen står klar til at hjælpe med at bestemme de mange fugle.

Sommeraften ved Nivå Bugt Strandenge tors. 21/7 kl. 19-21. Fugletårnet ved Nivå Bugt Strandenge. På denne tid af året - og dagen - ses de rastende vadefugle, andefugle og terner meget fint fra fugletårnet. I skumringen er der mulighed for flagermus på insektjagt over rørskoven.

Nordsjælland LOKAL

DOF Nordsjælland

Du kan læse om alle DOF Nordsjællands ture og møder på hjemmesiden: www.dofnordsj.dk.

Klik på fanebladet "Ture og Møder" øverst på siden så får du det bedste overblik.

Hvis du har spørgsmål kan du kontakte Luise Ekberg på e-mail luise.ekberg@dofnordsj.dk eller tlf. 20 28 72 73.

MØDER

Trækfuglekursus i din lokalafdeling

DOF Nordsjælland udbyder i efteråret 2016 trækfuglekursus for alle interesserede. Kurset strækker sig fra august til oktober og indbefatter otte mødeaftener á to timer på hverdage samt fire ekskursioner (hver ca. tre timer) i weekender. På kurset vil du med hjælp af kompetente undervisere få både teoretisk og praktisk træning i genkendelse af 50 almindelige trækkende vadefugle, andefugle og rovfugle, så du er rustet til på egen hånd at se på trækfugle i felten. Mødeaftenerne bliver afholdt i Hillerød (den nøjagtige adresse kendes ikke i skrivende stund) kl. 19-21, og ekskursionerne bliver aftalt nærmere den første aften. Prisen for deltagelse er 875 kr. Max 20 deltagere. Tilmelding sker efter først-til-mølle princippet på e-mail: groth25@hotmail.com Ved tilmelding får du svar på, om du har fået plads på kurset, hvorefter du indbetaler kursusafgiften. Kurset gennemføres ved min. 12 deltagere. Kursusleder: Erik Groth-Andersen tlf. 40510595

Dato for mødeaftener: 24/8, 31/8, 7/9, 21/9, 28/9, 5/10, 12/10, 26/10

Dato for ekskursioner: 28/8, 10/9, 25/9, 30/10

DOF København

Vesterbrogade 140, 1620 København V., kbh@dof.dk, www.dofkbh.dk

Fugleture for DOF Københavns medlemmer arrangeres af DOF Travel, Seniorudvalget, Køgegruppen og Roskildeguppen. DOF Travels rejser er annonceret andetsteds i bladet, mens de resterende ture er annonceret nedenfor. Alle ture kan ligeledes ses på vores hjemmeside, www.dofkbh.dk. Alle ture er gratis medmindre andet er angivet.

Betaling af turene

DOF Travel Københavnsafdelingen. Dansk Ornitologisk Forening Vesterbrogade 140A, 1. sal, 1620 København V., Giro 807 3333 E-mail: travel@dof.dk. www.doftravel.dk

Tirsdagsvagtens kontaktoplysninger

Træffetid: Hver tirsdag fra kl. 18.30-20.00, Tlf. 33 28 38 00

For betaling af ture arrangeret af seniorer eller de lokale grupper, se særskilt rubrik.

MØDER

Fuglekurser i efteråret. Der arrangeres kurser i efteråret - tirsdag og torsdag på Syvstjerneskolens i Værløse fra 18:30 - 20:30. Indholdet vides endnu ikke, da der muligvis bliver udviklet nye kurser. Det kan være: Rovfuglekursus, Fugle for begyndere eller et nyt Trækfuglekursus. Når kurserne er endelige, vil de blive slået op på DOF Københavns hjemmeside. Du kan også sende en mail til underviser: Lars Jensen (lars.fugle@gmail.com), så vil du modtage en mail om kurserne.

Ture

Bolund Holm i Roskilde Fjord tirs. 3/5 kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur rundt om Lille Valby, hvis tiden tillader det, og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Solbjerg Engsoe lør. 7/5 kl. 9-12. P-pladsen på Solbjerggårdsvej ved søens nordende. Vi ser på søens andefugle og lappedykkere, og i skoven ser vi efter ravn og sortspætte, med lidt held fiskeørn, havørn og duehøg. Turleder: Frands E. Jensen (tlf. 22 75 40 64).

Amager Fælled søn. 8/5 kl. 10-12.30. DR Byen Metrostation. Mens vi stadig venter på de helt store ryk af trækfugle fra Afrika, skal vi en tur rundt om Grønjordssøen og nyde de sangfugle, der er ankommet. God mulighed for nattergal, sanglærke, munk, løvsanger, tornsanger og måske rørhøg. På vandet ænder, gæs og lappedykkere. I lufrummet over os fouragerer svaler og måske en tidlig mursejler. Turleder: Troels MKrogh (tlf. 30 20 91 97).

Utterslev Mose søn. 8/5 kl. 9-12. Hjørnet af Åkandevej/Pilesvinget. Tur rundt om mosen. Med det rige udvalg af småfugle er der fokus på fuglestemmer. Desuden mosens vandfugle og evt. rovfugletræk. Turleder: Nikolaj Noel Christensen (tlf. 40 58 39 78).

Gilbjerg Hoved d. 15/5 kl. 8-13. P-pladsen ud til Tinkerup Strandvej lige uden for Tinkerup. Vi tager en dejlig tur til Gilbjerg Hoved og ser efter forårstræk. Der er mulighed for blandt andet lærkefalk og hvepsevåge. Derudover er mange af Afrika-trækkerne landet, så vi kan også være heldige at se blandt andet tornsanger, gærdesanger, rødstjert og skovsanger. Vi

håber naturligvis også på at se noget mere sjældent, måske der kommer en aftenfalk eller en pirol forbi. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86).

Tog og fugle, Otto Busses Vej tors. 19/5 kl. 20-22. Enghavevej v/Enghave Station. Vi går en aftentur omkring den gule landsby og togværkstederne på Otto Busses Vej, mens vi nyder en forårssaften med syngende gransanger, jernspurv, munk, rødstjert, tornsanger og meget mere. Mulighed for ynglende husrødstjert. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Hellebæk lør. 21/5 kl. 9. Hellebæk avlsgård. Mulighed for at se hvepsevåge-træk. Turleder: Finn Enemark (tlf. 40 45 74 44).

Nattergale tur på Amager Fælled tirs. 24/5 kl. 19.30-22. DR-byens Metro Station. Vi går en aftentur på Amager Fælled, mens vi nyder det meget store kor af syngende nattergale, kærsanger og alle de andre sangfugle. Flere stop undervejs for at lære, lytte og nyde sangfuglene. Turledere: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17) og Vicky Knudsen.

Alsønderup Enge lør. 4/6 kl. 9-12. P-pladsen i Nejede Vesterskov. I skoven småfugle og på søen andefugle samt lappedykkere. Evt. duehøg, hvepsevåge, musvåge og havørn. Turleder: Frands E. Jensen (tlf. 28 33 14 95).

Damhussøen søn. 5/6 kl. 10-13. Kiosken ved dæmningen for enden af Hyltebjerg Allé. Ud over søens og engens vandfugle ser og lytter vi efter sangere og andre småfugle, evt. korttået træløber. Turleder: Søren Sørensen (tlf. 40 42 31 26).

Aftentur i Kongelunden tirs. 7/6 kl. 20-22.30. Parkeringspladsen/busstoppestedet midt i skoven (bus 33). Vi mødes af det helt store fuglekor, Kongelunden er så kendt for. Vi går en tur rundt i skoven og måske en lille tur ud på strandengen mod vest. Flere stop undervejs for at lære, lytte og nyde fuglene. God mulighed for sangdrossel, skovsanger, gulbug og måske pirol. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Amager Fælled søn. 19/6 kl. 10-12.30. DR Byen Metro Station. Mange af sangfuglene stopper deres sang omkring Skt. Hans, fordi fatter skal hjælpe med at fodre ungerne, så her er muligheden for at nyde nogle af de sidste strofer. God mulighed for mange sangere samt svaler, mursejler og måske rørhøg. Turleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Rungstedlund d. 19./6 kl. 8-11. P-pladsen ved Karen Blixen Museet. DOF har i samarbejde med Karen Blixen Museet et redekasseprojekt i Rungstedlund. Vi går derfor en tur rundt i den dejlige park og ser på de mange ynglefugle. Op mod 35 arter yngler i det lille fuglereservat der blot er 15 ha. Turleder: Vicky Knudsen (tlf. 60 29 69 86), Christian W. Christiansen og Bent M. Jürgensen.

Tisvilde Hegn tirs. 21/6 kl. 20-23.30. Den store P-plads ved kysten øst for Melby Overdrev. Vi skal lytte og kigge efter natravn, men først går vi en tur i skoven eller på overdrevet og hører naturen gå til ro. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67). Turen gentages ons. 22/6.

Solbjerg Engsoe søn. 26/6 kl. 9-12. P-pladsen ved søens nordende. Vi ser på søens andefugle og lappedykkere, og i skoven ser vi efter ravn og sortspætte med lidt held havørn og duehøg. Turleder: Frands E. Jensen (tlf. 28 33 14 95).

Sejersø lør. 2/7 kl. 7.40. Havnsø Havn. Tejsten yngler på Sejersø, og man kan se ynglekolonierne uden at forstyrre fuglene. Det vil vi gøre på denne tur, men også se hvad der ellers er af fugle på den smukke ø. Vi mødes i Havnsø Havn og fordeler os i max fem biler, så ring til turlederen og tilmeld dig inden 25/6. Hans og Birgit, som har ringmærket tejerter i mange år, modtager os på havnen og guider os rundt på øen dagen igennem. Husk penge til færgeren ca. 250 kr. pr. deltager. Vi tager færgen hjem kl. 18. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

Bolund Holm i Roskilde Fjord tirs. 5/7 kl. 9-12. P-pladsen på A6 over for Lille Valbyvej. Vi går Bolund rundt og en tur om Lille Valby, hvis tiden tillader det, og ser hvad årstiden kan byde på. Der kan være sumpet. Turleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67). Turen gentages tirs. 2/8.

Kystagerparken tirs. 19/7 kl. 10-12. P-pladsen Åmarken station. Lappedykkerne har nu fået unger, og vi ser, hvad der er af småfugle i parken. Turleder: John Speich (tlf. 20 41 96 58).

Kongelunden og Kongelundsstranden søn. 24/7 kl. 10-12.30. Parke-
ringspladsen/ busstoppestedet midt i skoven (bus 33). Vi går en tur rundt
i skoven og ud på strandengen, samt et smut forbi Hejresøen. Vi ser og
lytter efter de mange forskellige fugle i skoven, og på strandengen ser vi
efter vadefugle, sanglærker, engpibere og terner. Flere arter kan på dette
tidspunkt ses i juvenil dragt. Turlleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Ølseagle Revle søn. 24/7 kl. 7.30-11. P-pladsen ved kiosken på dæmning-
gen. Fokus på vadefugle, andefugle og rovfugle. Turlleder: Mikkel Holck.
Turen gentages søn. 31/7.

Søerne i København ons. 10/8 kl. 10-12.30. Hjørnet Vodroffsvej og Gammel
Kongevej. Vi går en tur rundt om søerne og ser efter ænder, vandhøns,
gæs og lappedykkere, samt hvad vi ellers kan finde. I træer og buske flere
småfugle. Måske overflyvende og trækkende terner, rovfugle og andet
spændende. Turlleder: Troels M. Krogh (tlf. 30 20 91 17).

Ølseagle Revle lør. 13/8 kl. 9-13. P-pladsen ved kiosken på dæmningen.
Mulighed for flere arter af vadefugle og terner. I strandsøerne andefugle.
Turlleder: Frands E. Jensen (tlf. 28 33 14 95).

Hellebæk søn. 14/8 kl. 9. Parkeringsplads ved Hellebæk klædefabrik.
Mulighed for at se de første rovfugle på efterårstræk. Turlleder: Finn En-
nemark (tlf. 40 45 74 44).

Kyndby Vig og Sømer Skov søn. 14/8 kl. 8.30-12.30. P-pladsen lige før
Kyndbyværket. Vi går langs fjorden og ser efter vadere og ænder. Med lidt
held havørn eller den lokale vandrefalk. Selv om fuglesangen længst er
forstummet, er småfuglene stadig i skoven, vi skal bare se godt efter dem.
Turlleder: Arne Volf (tlf. 21 63 75 67).

BUSTURE

Møn tors. 5/5 (Kristi Himmelfartsdag). Afgang Sjælør Station kl. 7. Vi
besøger de forskellige områder ved Møns Klint bl.a. Jydelejet, hvor der er
en del orkideer og mange småfugle i krattene. Ved klinten håber vi atter
at se ynglende vandrefalk. Efter besøget ved klinten kører vi til Ulfshale
og Nyord, hvor vi med lidt held har mulighed for karmindompap, pirol og
havørn samt stor kobbersneppe og mange andre vadere på Fugleværns-
fondens arealer. Er tiden til det besøges slambassinerne ved sukker-
fabrikken i Stege. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 238 for voksne og kr.
183 for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01
eller reg.nr. 4180) eller ved check til DOF Travel's adresse senest 2/5. Mrk.
B4. Turledere: Nikolaj N. Christensen og Hans H. Andersen.

RESERVATERNE

Aftenfuglestemmeture i Vaserne tirs. 3/5 kl. 19-21.30. Det store bø-
getræ ved udsigtspunktet ud for Fyrrebakken ved Vasevej. Turen er
for alle, som ønsker at lære lidt mere om vores hjemlige sangfugle og
det spændende dyre- og planteliv, som Vaserne også byder på. Der
kræves ingen specielle forudsætninger eller udstyr for at deltage.
Turlleder: Allan Gudio Nielsen (tlf. 20 89 09 09). **Turen gentages 10/5,
17/5, 24/5, 31/5, og 7/6.**

Optællingsture ved Gundsømagle Sø lør. 7/5 kl. 9-12. P-pladsen ved
Fugleværnsfondens reservat ved Østrup. Nu er det tid at lytte efter
de første sangere i skoven og kigge efter trækgæster, ænder og gæs
på søen. Hvis Grågåsen yngler her i år, kan vi måske se gæslinger på
Gåseengen. **Turen gentages 4/6.**

Nattergalekoncert ved Gundsømagle Sø ons. 1/6 kl. 19-22. P-
pladsen ved Fugleværnsfondens reservat ved Østrup. Denne tur er
en særlig jubilæumstur, hvor Fugleværnsfondens byder på både fugle,
natur, frisk luft og ikke mindst lidt godt til ganen. Vi går den flotte
tur fra p-pladsen i Østrup til gangbroen i rørskoven ved det vestlige
fugletårn. På vejen lytter vi bl.a. til nattergal og et væld af småfugle.
I rørskoven venter der skægmejser og andre rørskovsfugle. Til slut
måske natugle med unger i skoven. Turlleder: Allan Gudio Nielsen.

De Vilde Blomsters Dag - Gundsømagle Sø søn. 19/6 kl. 10-13. P-plad-
sen ved Fugleværnsfondens reservat ved Østrup. Offentlig transport
til Østrup trafikplads og derfra 10 minutters gang til mødestedet. Gund-
sømagle Sø er ikke kun fuglenes, men også blomsternes, og i det hele
taget plantelivets sø. Kom og få overblik over de mange plantesamfund
med deres plantearter og se bl.a. gøgeurter på Gåseengen. Træerne og
dynamikken i plantevæksten kigger vi også på. Alt sammen noget, der
også har stor betydning for fuglelivet. Turlleder: Claus Helweg Øvesen.

Hallands Väderö lør. 28/5. Afgang fra Sjælør Station kl. 6. Mulighed for
påstigning ved Scandlines vognbillettering i Helsingør kl. ca. 6.40. Ud for
Hallandsåsen ligger Kattegats sydligste klippeø. Det er en sand perle af et
naturreservat med urskov, skærgårdskyst og skær med mange sæler. På
sejlturen fra Torekov vil vi se efter de første tejer og alke. På selve øen går
vi gennem urskoven, hvor der yngler hørde, karmindompap og en mængde
sangere. Langs øens vestside holder de spættede sæler til. Gåturen på
klipperne er lidt vanskelig, så godt fodtøj anbefales. Vi forventer endvidere
at se skærpiber, gråsisken, sildemåge og måske nogle af øens lomvier.
Tilmelding sker ved at indbetale kr. 375 for voksne og kr. 275 for unge under
13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller reg.nr. 54180) eller
på check til udvalgets adresse senest 15/5. Mrk. B5. Turledere: Nikolaj N.
Christensen, Christian W. Christiansen og Frands E. Jensen.

Falsterbo lør. 10/9. Afgang fra Sjælør Station kl. 8. Nordeuropas absolut
bedste efterårstræksted med mulighed for mange forskellige rovfuglear-
ter; røde glenter, lærke- og vandrefalke de sidste fiskeørne samt mulighed
for kærhøge bl.a. steppehøg og måske en af de sjældnere ørne. Ved invasi-
onsår spætter, nøddekrige eller korsnæb. En spændende dag, hvor alt kan
ske. Hvis vind og vejr ikke forudsætter fugletræk vil Børringe-området
blive besøgt. Tilmelding sker ved at indbetale kr. 311 for voksne og kr. 261
for unge under 13 år på giro 807 3333 (ved netbank girokort type 01 eller
reg.nr. 4180) eller ved check til udvalgets adresse senest 3/9 mrk. B6.
Turledere: Rene Rantzau, Christian W. Christiansen og Frands E. Jensen.

Grågæssene

Betaling. Betaling for seniorture foregår udelukkende pr. bank (ved bank-
overførsel reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget,
Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. Eventuel framelding til endags-
ture må finde sted senest onsdag ugen før turens afholdelse. Det indbetalte
beløb returneres, fratrukket et ekspeditionsgebyr på kr. 50,-/pr. person.

Bemærk: Vi sender ingen bekræftelse på endagsture. Du er på listen, hvis
du ikke hører fra os. På flerdagsture sender vi bekræftelse på din tilmelding.
Kontakt: Jan Møllerup (tlf. 40 50 84 87 / f.mollerup@mail.dk).

Turledere: Erik Larsen, Elsebeth Gludsted, Jesper Tendal. Læs det detal-
jerede program i "Grågåsen" eller under ture på www.dofkbh.dk.

TURE

Rørvig ons. 27/4 kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Roskilde).
Vi besøger Hovvig og Sanddobberne og ved Korshage kigger vi efter
forårstrækket. Max. 40 deltagere. Indbetal kr. 250 på vores bankkonto
(reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest
13/4. Efter 20/4 kan du ringe på tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt.
restpladser.

Dyrehaven ons. 11/5 kl. 9-17. Jubilæumstur. Rådvad Vandrerhjem. Vi går
en tur langs Mølleåen og kommer tilbage til spisning og underholdning.
Max. 70 deltagere. Indbetal kr. 280 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto
60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 27/4. Prisen er for
frokostbuffet, incl. drikkevarer og kaffe/kage. Efter 4/5 kan du ringe på
tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt. restpladser.

Øland 23-26/5. Vi tager til Øland på forårsturen. Vi skal bo på Stora
Frøgården. Max. 31 deltagere. Indbetal kr. 3100 på vores bankkonto (reg.
nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 9/5.
Prisen er incl. bus, 3 overnatninger, 3x vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto
60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 27/4. Prisen er for
frokostbuffet, incl. drikkevarer og kaffe/kage. Efter 4/5 kan du ringe på
tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt. restpladser.

Tryggvælde å/Vallø ons. 1/6 kl. 7-14. Tur i privatbiler fra Ballerup
Station. Vi går ned til åen og lytter og kigger efter alle småfugle. Senere en
tur i slotshaven. Obligatorisk tilmelding til Pamela Bartholomeusz, som
organiserer samkørsel (tlf. 24 82 43 45) senest 18/4.

Hallands Väderö ons. 15/6 kl. 7-19. Bustur fra Ballerup Station (opsamling
Lyngby). Vi tager færgen til øen, hvor vi går flere ture og kigger/lytter
efter fugle ved stranden, i skovene og på engene. Max. 36 deltagere.

Indbetalt kr. 360 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 1/6. Prisen dækker bus + færge. Efter 8/6 kan du ringe på tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt. restpladser.

Staunings Ø ons. 27/7 kl. 8-13. Parkeringspladsen ved Jersie Strandpark og går en tur. Vi håber på mange vadefugle, gæs og terner.

Amager ons. 10/8 kl. 8-14. Tur i privatbiler fra Ballerup Station. Vi går til Klydesøen og kører til Koføeds Enge. Vi håber på mange vadefugle, ænder og rovfugle. Obligatorisk tilmelding til Pamela Bartholomeusz, som organiserer samkørsel (tlf. 24 82 43 45) senest 27/7.

Saltbækvig/Reersø ons. 24/8 kl. 7-17. Bustur fra Ballerup Station (opsamling Roskilde). Vi kigger efter vadere, ænder og rovfugle. Max. 40 deltagere. Indbetalt kr. 240.00 på vores bankkonto (reg.nr. 9541 konto 60072035) DOF København, Seniorudvalget senest 10/8. Efter 17/8 kan du ringe på tlf. 40 50 84 87 og forhøre dig om evt. restpladser.

Efterårsturen bliver en 4-dages tur til Lille Vildmose/Vejlerne 19.-22. september 2016. Nærmere i næste nummer af Grågåsen og Fugle og Natur.

Køge Bugt

LOKAL

Hold dig opdateret om aktiviteter på www.dofkoeg.dk

TURE

Aftentur på Kirkestien ons. 11/5 kl. 20-22. Strøby Kirke. Stort set alle sangere er nu i aktivitet. Nattergalen og måske græshoppesanger er ankommet. Turledere: Gitte- og Allan Kruse (tlf. 42 45 42 19). Turens gentages tors. 2/6. Turledere: Marta Bagoly Grun og Henning Skjelborg (tlf. 30 42 24 49/ 20 71 44 34).

Ølsemagle Revle lør. 16/7 kl. 8-12. Iskiosken ved dæmningen. Reservatet er nu atter tilgængeligt. De første vadefugle i pragtdragt er nu på vej tilbage. Krumnæbbede rylere m.m. Turledere: Marta Bagoly Grun og Henning Skjelborg (tlf. 30 42 24 49/ 20 71 44 34).

Cykeltur på Præstø Fed Sø søn. 14/8. kl. 9-16. Faxe Ladeplads Station ved Køge-togets ankomst eller kl. 9.30 ved Feddet Camping. Vi er tilbage på Faxe Ladeplads ca. kl. 16. Toget mod Køge afgår kl. 16.19. Over heden ser vi efter trækende edderfugle, rastende småspover og måske en hugorm, der varmer sig i solen. Ved Fedhage ser vi på rastende ænder, vadefugle, måger og terner. God chance for dværgmåge og sortterne. Turleder: Søren Mygind (tlf. 22 35 45 50).

Sortstrubet Bynkefugl: Bare nyd den... Foto: Albert Steen Hansen

Der henvises til vores hjemmeside, www.dof-roskilde.dk, hvor alle aktuelle ture og arrangementer bliver annonceret.

MØDER

Foredrag II om sangfugle ons. 11/5 kl. 19-21. VUC, Læderstræde 4, 4000 Roskilde, lokale 22 - indgang fra gården. Foredrag II vil omhandle de egentlige sangere, som alle er ankommet og som vil være i fuld sang på den efterfølgende sangfugletur II. Foredragsholder: Bjarne Bo Jensen (tlf. jensenab@mail.dk)

Fuglestemmekursus i Østskåne fre. 10/6 – søn. 12/6. Kurset er baseret på samkørsel fra Roskilde station. Vi mødes fredag kl. 16.30 på p-pladsen ved Røde Port og kører til Baskemølle, hvor der er indkvartering og aftensmad – vi skal bo på Baskemølle Vandrehjem. Kurset starter tidligt lørdag og fortsætter til søndag kl. 16, hvorefter vi returnerer til Roskilde, hvor vi er senest kl. 18. Kurset henvender sig til alle med interesse for at lære at bestemme de forskellige sangere og andre "syngende" fugle i det spektakulære landskab i Østskåne. Netop på denne tid er Østskåne særdeles godt for arter som bl.a. natravn, piro, markpiber, karmindompap og måske høgesanger m.m., der er desuden en stor diversitet af sangfugle. Prisen er ca. 1400kr. og inkluderer transport ved fælleskørsel, ophold på vandrehjem, aftensmad fredag og lørdag samt kursusafgift. Max 12 pladser. Tilmelding på dof-roskilde.dk, angiv venligst, om du vil stille bil til rådighed eller ønsker kørelejlighed. Turleder: Jan Hjort Christensen.

TURE

Skovsneppeur i Klosterskoven tirs. 10/5 kl. 20-22. Den første skovvej på højre hånd, når man på Ørningevej kommer fra Viby med retning mod Borup. Igen i år har Svenstrup Gods givet lov til at arrangere en skovsneppeur, nu hvor skovsnepperne er meget aktive. Vi bliver i skoven til efter solnedgang, hvilket giver de bedste muligheder for at se og høre skovsneppehannerne udføre deres frierflugt for at finde hunnerne, der sidder i skovbunden og kalder, hvis de er interesserede. Turleder: Bjarne Bo Jensen (tlf. jensenab@mail.dk)

Sangfugletur II - Ramsødalen søn. 22/5 kl. 6-10. Ud for Kumlehusevej 10, kommer man ad Hovedvejen fra Roskilde til Ringsted, skal man lige efter Øm dreje til venstre ad Kumlehusevej (ved DSV), og fortsættes til Ramsødalen krydser Kumlehusevej (ca. 700 m). Opfølgende tur på foredraget den 11/5. Nu er alle sangerne ankommet. Turleder: Bjarne Bo Jensen (tlf. jensenab@mail.dk).

Torsdagsture i området omkring Roskilde tors. 26/5 kl. 16-22. P-pladsen på Herregårdsvej ved O2 lige over for rideskolen. Vi kører efter vind, vejr og fugle op til en halv times kørsel fra mødestedet. Forår og yngletid er i fuld gang. Målene er vådområder og deres omgivelser. Artsdiversiteten er på et højdepunkt og sangfuglene er naturligvis i fokus. Vi besøger 1-2 udvalgte lokaliteter. Om aftenen stiger fuglenes aktivitet igen og lyset er ofte godt. Vi kører i privatbiler. Der skal nok være plads til et par stykker, som ikke har bil. Tilmelding er ikke nødvendig, men giv gerne et praj. Turleder: Rune Palmquist (tlf. 30 70 00 05). Turen gentages tors. 2/6, 9/6, og 16/6

Ølsemagle Revle søn. 12/6 kl. 7-11. P-pladsen nord for Køge Marina. Ølsemagle Revle er i midten af juni et godt sted for vadefugle. Der vil ud over de lokale ynglefugle være gode muligheder for sort- og hvidklire. Med lidt held finder vi også en odinshane. På strandengene er der ynglende gule vipstjarter. Turen går til den sydlige ende, og i området lige syd for revlen er der et godt udvalg af sangfugle. Turleder: Bjarne Bo Jensen (tlf. 54 49 07 21/ jensenab@mail.dk)

Stevns Klint søn. 28/8 kl. 8-13. Naturcenteret ved Mandehoved, hvor rovfuglene fra Falsterbo kommer ind over Stevns. Selve træknet afhænger af vindretningen, så måske flytter vi observationsposten mod nord eller syd. Stevns Klint er i slutningen af august et fremragende træksted. Hvis vind og vejr arter sig, er der gode muligheder for mange hvepsevåger, glenter og småfalke samt et udvalg af småfugle som gul vipstjert og skovpiber, men spændende 'sager' kan også dukke op. Turledere: Poul Holm (tlf. 40 37 11 78/ poulholm.ph@gmail.com) og Bjarne Bo Jensen (tlf. 51 49 07 21/ jensenab@mail.dk).

Udlejes Vedersø. 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus/ferielejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for 'lille' sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- Rengøring kr. 300,- El afregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- for to personer inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen. Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.

Djursland, Stubbe Sø Sommerhus ("Bogpeters Hytte") midt i Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø udlejes (kun til DOF-medlemmer). Garanti for ynglende topmejs, broget fluesnapper, hedelærke og rødrygget tornskade. Adgang til søen og mulighed for dejlige ture i nærområdet. Ikke langt til Ebeltoft, badestrand og Djurslands turistattraktioner. Ingen fjernsyn - men fred og ro. Huset er på 80m² (6 pers./to soverum). 2600 kr/uge + el. Henv. Peter Lange, tlf.: 86 95 03 41 eller mail: peterlange@dofoj.dk. Læs mere på www.dofoj.dk/bogpetershytte.

Dejligt sommerhus 400 m fra Lild Strand udlejes Sommerpris 3000 kr vinterpris 2000 kr. pr uge + el. Huset ligger i fredet område i cykelafstand til Vejlerne. Langs stranden er der 4 km til Bulbjerg. I klitplantagen er der svampe i sæsonen, og i stille vejr er der frisk fisk på havnen. 6 faste sengepladser, brændeovn og huset er i øvrigt veludstyret. Mail: ullaperu@yahoo.dk. Mobil 30288560

**KIRSEBÆRGÅRDEN
BED & BREAKFAST**
v/Naturresevatet Hov Vig

Kirsebærgården i Odsherred på Nakke v/ Rørvig. Vi ligger midt i naturen i den mest vidunderlige stilhed. Overnatning med morgenmad 400,- pr. person.

Læs mere på www.kirsebaergaarden.com eller ring til Birgitte Sally på 26 14 20 29.

Stiersemønsvej 15, Nakke,
4800 Nykøbing Sj.
Telefon: 26 14 20 29
info@kirsebærgaarden.com

**KIRSEBÆR
GÅRDEN**

Limfjorden - Vejlerne Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis. Tlf. 3 062 45 56. E-mail. lotte.lolk@mail.dk. www.limfjorden-vejlerne.dk.

Birding til Colombia og fuglefestival
www.keepon.travel. +45 3117 1485

Malariafri safari til fugleforskeren Jørgen Rabøls sydafrikanske reservat Gør som mange andre fuglefolk: tag med super-engagerede biologer på en anderledes og personlig safari til Sharkati i UNESCO Reservatet Waterberg i Limpopo. Max. 12 deltagere og kun 3 årlige ture. Fantastisk natur med over 300 fuglearter og masser af vilde dyr. Hyggelig lodge med gæstehuse, pool, frodig have. Netfangst, bushwalks, safaris, natur/fugleforedrag, fuglelister mm. Du må også gerne gå egne ture i reservatet. Endvidere mange ture til nationalparker, RAMSAR-område, township, landsbyskole, meteoritkrater, World Heritage Site mm. Medlem af Rejsegarantifonden. 12- og 15-dage all-inclusive: 17.990 og 22.990, okt/nov og feb. Turledere: biologer & medejere Jørgen Rabøl og Danna Borg. www.biotravel.dk. Tlf: 2484 9392.

MØN Lille hyggeligt 4-personers sommerhus i Ulvshale med køkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes på dags- eller ugebasis. Min. 2 døgn. Tlf. 23805722. E-mail: metthenriksen@gmail.com.

Sydlangeland - Klise Nor Hyggeligt strå-tækt hus på 86 m². Udsigt over det fredede Klise Nor. Plads til 3 (4) personer. Ligger omgivet af området med vilde Exmoor-ponyer. Rigt fugleliv. Gode fiskemuligheder. Tæt ved badestrand og golfbane. Ledige uger i højsæsonen til 3000 kr./uge. Også ledige uger i resten af juni og august samt forår og efterår. Se vores hjemmeside for yderligere oplysninger. Tlf. 62561841 / 30491751 tryggelev@gmail.com. www.vesteregn.dk

Fuglekig på Ærø Lej sommerhuset på Bjerget 7 i gå afstand fra Ærøskøbing havn, hvis du ønsker en uge eller forlænget weekend i naturens tegn. Fra sommerhuset er der direkte adgang og udsigt til strandengsøerne på Urehoved ved indsejlingen til Ærøskøbing havn og ud over det sydfynske øhav med et fantastisk fugleliv forår, sommer og efterår. Gråsten Nor ligger ligeledes i cykelafstand fra huset. Huset er velegnet til 2 par eller en lille familie og ligger på stor naturgrund. Se billeder, priser/booking og beliggenhed på www.bjerget7.com eller ring 25425397.

Strynø gl Mejeri
Strynø Mikrobryghus - Restaurant - Ferielejligheder
www.Strynoe-mejeri.dk mail: Kirsten@strynoe-mejeri.dk
3095 9277

Udlejning Feriehus/bondehus udlejes på ugebasis beliggende ved Tryggelev Nor fuglereservat med udsigt over hattebakker og Ristinge Klint. Plads til 4 personer. Wifi. Pris per uge 2000-4000 kr. Kontakt Niels Steen, niels.steen@dadlnet.dk, mobil 21460199.

Hornborgasjön Dejligt beliggende helårs-hus i typisk svensk stil beliggende ca. 12 km fra Hornborgasjön med et meget rigt fugleliv, herunder Tranedans, udlejes for kr. 5000 pr uge, eller tidsrum efter aftale. Prisen er inkl. forbrug og egen rengøring, hund er velkommen. Der er nyere køkken og toilet med brusekabine i huset, brændeovn, pejseindsats og radiatorvarme. Der er 110 m² i 2 plan med 7 sovepladser + 2 i separat lille gæstestuga. Ejendommen er på 23 ha som også rummer et rigt dyreliv og gennemskæres af elven Slafsån som ligger for enden af haven. Åens rige fugleliv kan opleves fra enten terrassen som ligger i kanten af elven eller husets terrasse. Spisestuen og stuen på 1. sal har også direkte udsigt til elven hvor mange fugle holder til. Kontakt Mona Søndergaard: Tlf: 61543251 Mail.ms.josephinelund@gmail.com

Sommerhus udlejes inde i Nationalpark Thy I nærheden af landsbyen Svankær, velholdt bjælkehus på 77 m² inkl. annex til max 5 personer på 6000 m² vidunderlig naturgrund med talrige redekasser og rigt fugleliv. Parabol-TV, internet, vaskemaskine, opvaskemaskine, brændeovn, varmepumpe, elvarme, overdækket + åben terrasse og carport. 6 km til Vesterhavet og 8 km til indkøb. Leje pr. uge: kr 4,500 + forbrug. Husdyr/rygning ikke tilladt. Kontakt Søndergaard_Jens@mail.dk.

Sommerhus udlejes i Sverige, Skåne

Du er velkommen til at leje med hyggelige sommerhus med fin natur i vidunderlige Skåne i Sverige. Se flere billeder og mange attraktioner på www.lugnovila.se. Fra gården er der 26 km til Biosphere Area Kristianstad Naturcenter www.vattenriket.kristianstad.se. Book via mail: lugnovila@gmail.com

Liebhaverejendom Smukt beliggende hus/fritidshus med godt stråtag. Ligger ned til Skallesø/Flyndersø nær Hjerl-Hede. Huset er velindrettet med udnyttet loftetage og 2 badeværelser. Ligger på ½ tdl. naturgrund/have. Rigt fugleliv, med 60 ynglende arter, bla. fiskeørn, rørdrum og nattergal. Kontakt: mosehuset@outlook.dk

Gavekort til bidragydere til DOF's medier

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til DOF's medier. Som en anerkendelse modtager bidragerne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er som udgangspunkt symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier, da de primært bidrager i arbejdstiden eller con amore.
- 3) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 4) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 5) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således:
a. 1 foto: 100 kr. b. 2-4 fotos: 200 kr. c. 5+ fotos: 300 kr.
- 6) Udstedelsen af gavekort foregår løbende i takt med at bidragene benyttes.

Frivillig søges til Naturbutikken

Naturbutikken er DOF's butik på Vesterbrogade i København. Butikken sælger optik, tøj, fodtøj, redekasser, fuglebøger og outdoor-udstyr.

Naturbutikken søger en engageret frivillig til at indgå i vores dynamiske team min. 1-2 gange om ugen. Dine primære opgaver vil bestå i opfyldning af salgsareal, udpakning af varer, samt forefaldende arbejde og kundebetjening. Har du lyst til at være frivillig i Naturbutikken, skal du sende en mail til lars.engmark@dof.dk gerne inden d. 1/6-2016. Vi glæder os til at høre fra dig.

På tur med DOF Travel

Fuglerejser med indhold

Se de mange tilbud på vores hjemmeside:

www.doftravel.dk

Fuglerejser over hele verden med kvalificerede og erfarne ledere

Dansk Ornitologisk Forening – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (10-16, fredag 10-15): 3328 3800
email: dof@dof.dk. www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 3116 2030,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på girokonto 7 00 08 39
Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme girokonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 470,00
Ungdomsmedl. (u. 26 år)	kr. 235,00
Medlemmer:	kr. 325,00
Husstandsmedlemsskab:	kr. 630,00

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almennyttig fond stiftet af DOF. Fondens formål er at købe og drive fugle- og naturreservater og formidle viden og oplevelser fra disse reservater. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens girokonto 5 09 42 32.
email: fvf@dof.dk. www.fuglevaernsfonden.dk

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus tlf: 3328 3838
Åbningstider: Man.-fre. kl. kl. 11-17:30, lørdag 10-14. www.naturbutikken.dk

Bor du i udlandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

DU KAN FINDE VORES PRODUKTER
HOS EKSKLUSIVE SPECIALISTFORHANDLERE
OG ONLINE PÅ WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

DEN NYE EL UBEGRÆNSET *PERFEKTION*

Den nye EL-familie fra SWAROVSKI OPTIK er den hidtil bedste. FieldPro-pakken bringer komfort og funktionalitet op på et helt nyt niveau. Den perfekte optiske ydelse og præcision, den enestående ergonomi og det forbedrede design er som prikken over i'et på dette teleoptiske mesterværk. Få endnu mere ud af de særlige øjeblikke – med SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK